

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Sofia Dobra

COMUNICARE în limba română

Manual pentru clasa a II-a

Partea I

TELEFON EUROPEAN DE ASISTENȚĂ
PENTRU COPII: **116.111**

SIGURANȚA COPIILOR PE INTERNET

 **internet
helpline** **031.80.80.000**
www.helpline.sigur.info

H HUMANITAS
BUCUREȘTI

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației Naționale.

Manualul școlar a fost aprobat prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4781 din 13 octombrie 2014, în urma evaluării, și este realizat în conformitate cu programa școlară aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 3418 din 19 martie 2013.

Manualul este distribuit în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și în format digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând cu anul școlar 2014–2015.

Inspectoratul școlar Școala / Colegiul / Liceul

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT:							
Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*:			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

* Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: **nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.**

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DOBRA, SOFIA

Comunicare în limba română: clasa a II-a / Sofia Dobra. –
București: Humanitas, 2014.

2 vol.

ISBN 978-973-50-4635-4

Partea I. – 2014. – ISBN 978-973-50-4636-1
372.461

Redactor: SILVIU NICOLAE
Coperta: ANGELA ROTARU
Ilustrația copertei: TERENCE ȘERBAN
Ilustrații: SILVIA MITREA, TERENCE ȘERBAN
Machetare și design: ANGELA ROTARU
Paginare: CORINA RONCEA

© HUMANITAS, București, 2014

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, sector 1, 013701, București

Telefon: 021 408 83 57; fax: 021 408 83 51

e-mail: manuale@humanitas.ro

Comenzi:

Telefon: 021 408 83 53;

fax: 021 408 83 52

e-mail: loredana.brasoveanu@humanitas.ro

Tipărit la

Sursele textelor din manual

În ordinea apariției în manual (partea I), volumele din care au fost selectate textele sunt următoarele:

- Ana Blandiana, *Alte întâmplări din grădina mea*, Ion Creangă, 1983
- Daniela Crăsnaru, *Poezii-jucării pentru cei mai mici copii*, Ion Creangă, 2001
- Otilia Cazimir, *A murit Luchi...*, Polirom, 2004
- Gellu Naum, *A doua carte cu Apolodor*, Humanitas, 2003
- Mihai Eminescu, *Poezii*, Minerva, 1971
- Roald Dahl, *Matilda*, RAO, 2006
- Vlad Zografi, *Sfârșitul cărților în volumul Care-i faza cu cititul?*, Arthur, 2010
- Emil Gârleanu, *Din lumea celor care nu cuvântă*, Ion Creangă, 1978
- George Topîrceanu, *Versuri și proză*, Editura Tineretului, 1968
- Marin Sorescu, *Cocostârcul Gât-Sucit*, Ion Creangă, 1987
- Matthew Lipman, *Ruxi*, Humanitas, 2001
- Grete Tartler, *Râsul ocrotit de lege*, Cartea Românească, 1999
- Cezar Petrescu, *Pif, Paf, Puf*, Ion Creangă, 1983
- Iuliu Rațiu, *Gustul mărului de aur*, Ion Creangă, 1987
- Luiza Vlădescu, *Pricoliciul Alandala*, Editura Tineretului, 1969
- George Coșbuc, *Fire de tort*, Editura pentru Literatură, 1966
- E.T.A. Hoffmann, *Spărgătorul de nuci*, Miron, 2001
- Nichita Stănescu și Gheorghe Tomozei, *Carte de citire, carte de iubire*, Facla, 1980
- Silvia Kerim, *Bunica Albă*, Aramis, 2001
- Octav Pancu-Iași, *Tartine cu vară și vânt*, Editura Tineretului, 1968
- Cleopatra Lorințiu, *Fetița care eram*, Intact, 1992
- Virgil Carianopol, *Cartea cu anotimpuri*, Scrisul Românesc, 1983
- Crina Decusară-Bocșan, *Caietul de citire*, Ion Creangă, 1986

Deșteaptă-te, române!

Versuri: Andrei Mureșanu
Muzica: Anton Pann

Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori niciodată croiește-ți altă soarte,
La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani!

Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,
Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume
Triumfători în lupte, un nume de Traian!

Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Româna națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
Viață-n libertate ori moarte! strigă toți.

Preoți, cu crucea-n frunte! căci oastea e creștină,
Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt.
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

Înțelegerea textului

Etapa 1
Dezgheț care duce la anunțarea lecției, rezolvă probleme de vocabular, creează un context de învățare adecvat

Etapa 2
Anunțarea, pe înțelesul copiilor, a conținuturilor și a obiectivelor lecției

Etapa 4
Citirea explicațiilor privitoare la unele cuvinte din text

Lecția 2

Consoanele

Dezghet. Semnele primăverii

Elevii se împart în grupe. Scriu pe o fișă ce se întâmplă primăvara cu plantele, păsările, fenomenele naturii, munțile agricole. Un reprezentant prezintă produsul.

Conținuturi

- Textul lire. Citirea textelor
- Consoanele

Sfârșitul iernii
de Vasile Alecsandri

S-a dus zăpada albă de pe întinsul țării,
S-au dus zilele Babei și nopțile vegherii.
Câmpia scoate aburi, pe umedul pământ
Se-tind cărări uscate de-al primăverii vânt.

Lumina e mai caldă și-n inimă pătrunde,
Prin răpi adânci zăpada de soare se ascunde.
Păraiele umflate curg iute șopotind,
Și mugurii pe creangă se văd îmbobocind.

Un fir de iarbă verde, o rază-ncălzitoare,
Un gândăcel, un flutur, un clopoțel în floare,
După o iarnă lungă ș-un dor nemărginit,
Aprind un soare dulce în sufletul uimit!

Răspunde!

1. **Joc. Lanțul.** Fiecare elev citește un rând din poezie.
2. Care este primul semn al sosirii primăverii?
3. Selectează versurile în care se arată cum este câmpul primăvara.
4. Lucrează în pereche. Găsiți, în text, insectele și plantele care apar primăvara.
5. Scrie, în caiet, numele păsărilor din ilustrația alăturată și care anunță primăvara. Subliniază vocalele din aceste cuvinte.
6. Care sunt sentimentele exprimate în ultima strofă?
7. Caută la sfârșitul rândurilor din text cuvintele ale căror sunete se potrivesc, după modelul *țării* – *vegherii*.
8. **Joc.** Lucrează în grup de 4–5 elevi. Completați, după modelul dat, petalele ghiocelilor, găsind cuvinte al căror sfârșit să se potrivească.

Vocabular

zilele babei (babe-lor) – primele două zile ale lunii martie, în care vremea este adesea schimbătoare.

veghere – acțiunea de a sta treaz noaptea.

28

Etapa 3
Receptarea textului printr-o lectură expresivă și prin lectura individuală a elevilor

Etapa 5
Înțelegerea textului prin răspunsuri la unele întrebări

Studierea codului

Etapa 6
Exerciții prin care se descoperă noua noțiune

Etapa 7
Definirea noțiunii noi

Consoanele

Descoperă!

1. Indică vocalele din cuvântul *primăvară*.
2. Rostește celelalte sunete din cuvântul dat și arată dacă pot forma singure silabe.

Reține!

- **Consoanele** sunt sunete care nu se pot pronunța neînsoțite de alte sunete și nu pot forma singure silabă. Consoanele din limba română sunt cele de mai jos.

Lucrează!

1. Menționează consoanele din cuvintele de mai jos, extrase din poezia *Sfârșitul iernii* de Vasile Alecsandri.
lumină • mugur • fir • verde • lungă • dor
2. Transcrie, în caiet, primul vers din poezie și subliniază cu o linie consoanele.
3. Indică numărul de consoane pe care le conține fiecare cuvânt din lista de mai jos.
toporas □ • frunză □ • rândunică □ • copac □ • cărăbuș □ • mugure □ • gândac □ • găză □
4. **Joc.** Lucrează în pereche. Puneți în locul pătratelor consoane pentru a obține cuvinte. Câștigă cei care găsesc mai multe cuvinte în cinci minute.
□ac • ma□le • □a□ă • □loc • ti□
5. Adaugă la începutul cuvintelor de mai jos o consoană pentru a obține cuvinte noi. Scrie cuvintele în caiet.
albă • are • ată • oră • ușă
6. Scrie, în caiet, denumirea insectelor de mai jos. Încercuiește vocalele și subliniază consoanele.

7. Dezleagă rebusul de mai jos, adăugând consoanele potrivite.

1. ultima lună a iernii
2. prima lună a primăverii
3. obiect mic legat de un fir roșu împletit cu alb, care se oferă ca semn al sosirii primăverii

Fă performanță!

- Citește poezia *Vestitorii primăverii* de George Coșbuc.

29

Etapa 8
Consolidare

Etapa 9
Performanță

Parcurgerea unei pagini de manual

O lecție din manual se poate parcurge în 2–3 ore de curs, separându-se înțelegerea textului de studierea codului. Deși cele patru domenii, comunicare orală, citire/lectură, scriere/redactare, elemente de construcție a comunicării sunt integrate într-o lecție, există accente diferite în orele de predare și învățătorul poate alocă, în funcție de specificul colectivului de elevi, câte ore consideră necesar unui anumit aspect, fiind posibil să facă și o întreagă oră de consolidare. Fiecare domeniu este marcat în anunțarea conținuturilor printr-o culoare: albastru pentru citire/lectură, roșu pentru scriere/redactare, verde pentru elemente de construcție a comunicării, galben pentru comunicare orală.

Principiile care stau la baza elaborării manualului

Trezirea plăcerii de a citi

- Au fost alese pentru lectură texte literare ale unor scriitori consacrați, români și străini. Acestea au fost grupate după tema unității de învățare. Cel mai frecvent, textele au fost prelucrate pentru a ușura înțelegerea lor de către copii.
- De asemenea, există numeroase recomandări pentru lectura individuală a celor care fac performanță. Acestea pot fi folosite de învățător în orele de lectură suplimentară, citindu-le textele tuturor elevilor.

Stărnirea interesului pentru cunoașterea diverselor tipuri de texte

- Legându-se tematic de textele literare, sunt folosite pentru lectură și texte nonliterare care au rolul de a-i apropia pe elevi de realitatea în care trăiesc, determinându-i să citească pentru a se documenta, pentru a se informa, pentru a lucra sau pentru a se distra, așa cum este cazul benzilor desenate.
- Un scop important al școlarității din ciclul primar este formarea capacității de înțelegere a textelor scrise de orice fel. Aceasta presupune o experiență autentică de lectură prin care textul este interiorizat, devine al copilului, permițând transformarea lecturii într-o bucurie. Ar fi bine ca apropierea de lectura autonomă să fie tratată de învățător ca un proces de inițiere prin care copilul să iasă din comunicarea obișnuită cu cei din jur pentru a avea acces la comunicarea mai profundă cu marile valori ale omenirii, păstrate în memoria colectivă prin textul scris. Învățătorul îl poate apropia pe elev de textul integral prin lectura pe care o poate face în ore speciale sau prin folosirea unor CD-uri cu lecturi actoricești, a unor DVD-uri cu filme, cu desene animate, cu dramatizări etc. Aceste activități nu este obligatoriu să fie valorizate didactic, având ca scop contactul cu textul integral. Pentru aceasta, învățătorul poate să prevadă în planificare ore speciale de lectură suplimentară, făcută din semestrul al doilea cu ajutorul elevilor care citesc foarte bine, folosind textele integrale din care au fost

extrase fragmentele din manual sau operele recomandate la rubrica *Fă performanță!*.

Întărirea legăturii citit – scris

- Există numeroase sarcini de lucru care vizează scrierea, de la cele simple, precum copierea, transcrierea, până la cele complexe, care cer să se redacteze scurte compuneri sau să se scrie după dictare. Elevii se obișnuiesc treptat cu diferite suporturi de scriere.
- De multe ori, li se oferă elevilor un model de text, folosit și în lectură, pentru ca, ulterior, să li se ceară pe baza acestuia o redactare asemănătoare. De exemplu, li se prezintă diferite afișe, pentru ca, după aceea, să se redacteze un astfel de text.

Solicitarea de a învăța prin joc și cooperare

- Manualul propune numeroase jocuri și activități în grupă și în perechi pentru a face învățarea cât mai plăcută. Există multe proiecte care se realizează prin colaborarea tuturor elevilor din clasă.
- Fiecare lecție începe printr-un exercițiu amuzant al cărui rol este de a dezgheța atmosfera. Toți elevii lucrează acest exercițiu simplu, care îi stimulează pentru participarea activă la oră și permite referirea directă la noua lecție.

Încurajarea elevilor de a-și folosi competențele dobândite în alte contexte

- În fiecare unitate de învățare, se găsește rubrica *Spre lume*, al cărei rol este de a-l conștientiza pe elev că ceea ce învață îi folosește în viața reală.

Conștientizarea nivelului de cunoștințe la care ajunge un elev

- La sfârșitul fiecărei unități de învățare, se află două pagini de recapitulare prin care se consolidează competențele dobândite. Unitatea se încheie cu un model de test, însoțit de grila de evaluare. De asemenea, se oferă un sistem de autoevaluare la test pe care îl folosește elevul. Există și un exemplu de evaluare alternativă printr-un portofoliu.

UNITATEA 1	
Scurtă călătorie în lumea cărții	
1. Cuvânt-înainte de Ana Blandiana Cuvântul	p. 8
2. Alfabetul limbii române Alfabetul limbii române. Sunetul și litera. Literele mici și mari de mână	p. 10
3. Ciupercuță, cerc, ibric de Constanța Buzea Semnul exclamării. Intonația adecvată. Propoziția	p. 12
4. Cartea cu visuri de Otilia Cazimir Cartea. Cuprinsul unei cărți	p. 14
5. Cărțile cu Apolodor de Gellu Naum Cuvintele cu sens asemănător	p. 17
6. Singurătate de Mihai Eminescu Titlul. Autorul	p. 18
7. Biblioteca de Sofia Dobra Textul	p. 20
SPRE LUME Descrierea unui obiect. Introducerea cuvintelor noi în vocabularul propriu	p. 18
SPRE LUME Scrierea unui text. Scrierea pe liniatură tip II	p. 22
RECAPITULARE	p. 24
EVALUARE	p. 26

UNITATEA 2	
Realitate și imaginație	
1. Pușorii de Emil Gârleanu Cuvintele cu aceeași formă și înțeles diferit	p. 28
2. Balada unui greier mic de George Topîrceanu Textul literar. Semnul două puncte	p. 31
3. Mușuroaie mari și mici de Marin Sorescu Cuvintele cu sens opus	p. 33
4. Creatura misterioasă de Matthew Lipman Alineatul	p. 34

5. La televizor de Grete Tartler Acordul	p. 36
6. Barabumbosaur de Cezar Petrescu Așezarea textului în pagină	p. 38
SPRE LUME Afișul	p. 40
SPRE LUME Așezarea textului în pagina caietului	p. 41
RECAPITULARE	p. 42
EVALUARE	p. 44

UNITATEA 3	
Fantezie în alb	
1. Iarna pe uliță de George Coșbuc Descrierea unui fenomen	p. 45
2. În ajunul Crăciunului de E.T.A. Hoffman Virgula	p. 48
3. Ninge de Nichita Stănescu și Gheorghe Tomozei Textul liric	p. 50
4. Felicitarea de Crăciun Felicitarea	p. 51
5. Fișa de fabricație Textul nonliterar	p. 52
6. Colindele Textul informativ	p. 53
7. Dincolo de iarnă de Silvia Kerim Acordul	p. 54
8. Povestea cu mătura noastră (1) de Octav Pancu-Iași Scrierea corectă a cuvintelor care conțin <i>î</i> și <i>â</i>	p. 56
9. Povestea cu mătura noastră (2) de Octav Pancu-Iași Dialogul. Reguli de vorbire eficientă	p. 58
SPRE LUME Dialogul: inițiere, menținere, încheiere	p. 60
SPRE LUME Povestirea orală după ilustrații	p. 61
RECAPITULARE	p. 62
EVALUARE	p. 64

Scurtă călătorie în lumea cărții

Competențe specifice

În această unitate de învățare, profesorul va urmări formarea următoarelor competențe specifice din programă:

1.2. identificarea unor informații variate dintr-un text audiat;

1.3. identificarea sunetelor și silabelor în cuvinte și a cuvintelor în enunțuri rostite cu claritate;

2.1. formularea unor enunțuri proprii în situații concrete de comunicare;

3.1. citirea unor mesaje scrise, întâlnite în mediul cunoscut;

3.2. identificarea mesajului unui text în care se relatează întâmplări, fenomene din universul cunoscut;

3.4. exprimarea interesului pentru lectura unor cărți adecvate vârstei;

4.1. scrierea unor mesaje, în diverse contexte de comunicare;

4.2. redactarea unor mesaje simple, cu respectarea convențiilor de bază;

4.3. exprimarea unor idei, sentimente, păreri prin intermediul limbajelor convenționale.

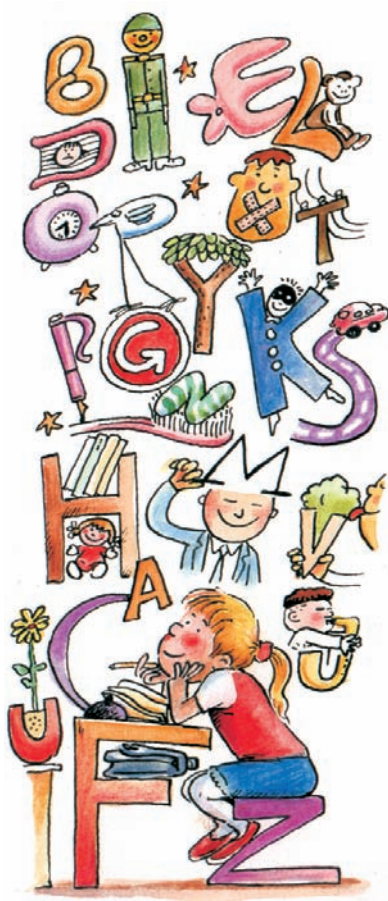

Dezghet. Puzzle

Fiecare copil primește un plic cu litere colorate diferit. Folosindu-le pe toate, formează un cuvânt pe o coală pe care o lipește pe un panou, citind cuvântul obținut. Învățătorul alege termenii *cuvânt* și *înainte*, pune cratima și le cere elevilor să explice sensul cuvântului astfel format.

Conținuturi

- Poezii despre universul copilăriei. Citirea cuvintelor și a textelor
- Scriere imaginativă
- Cuvântul
- A identifica un obiect. Cuvântul. Propoziția

Vocabular

zurliu – nebunatic, zvăpăiat, poznaș.

Cuvântul

Cuvânt-înainte

de Ana Blandiana

Poate că vă întrebați, copii,
Ce caut eu cu vorbele printre jucării.

De fapt, eu nu caut decât un loc
Unde aş putea să mă joc.

Și, pentru că nu mă pot juca în cărțile mari,
Mă ascund între coperte de abecedar

Și mă joc cu litere și cuvintele,
Cum vă jucați voi cu *basmelor în bucățele...*

Le așez, le întorc, le dădăcesc
Până când se potrivesc

Și din câteva litere și o vorbă zurlie
Iese o poezie.

Răspunde!

1. Spune cum crezi că se joacă omul matur din poezie cu vorbele.
2. **Joc.** Lucrează în grupă de 4–5 elevi. Găsiți obiectele ilustrate de literele din desenul alăturat. Câștigă cei care găsesc cele mai multe litere și obiecte.
3. **Joc. Lanțul.** Fiecare elev citește un rând al poeziei.
4. Precizează de ce crezi că maturul din textul de mai sus nu poate să se joace în *cărțile mari*. Pentru că:
 - a. atârână greu;
 - b. sunt greu de înțeles;
 - c. au prea multe pagini.
5. Indică o carte care a reprezentat pentru tine un joc.

Lucrează!

1. **Joc.** Lucrează în pereche. Scrieți o poezie. Formulați propoziții, adăugând un cuvânt care să arate o acțiune omenească următoarelor cuvinte din textul dat: *jucăriile, cărțile, abecedarul, literele*. Citiți-le poezia colegilor din clasă. **Model:** *Vorbele râd.*
2. **Portofoliu.** Scrie poezia imaginată pe o foaie și ilustrează-o. Pune lucrarea într-o mapă.

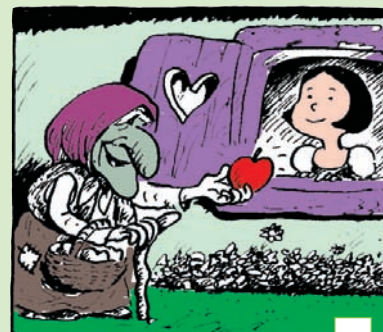
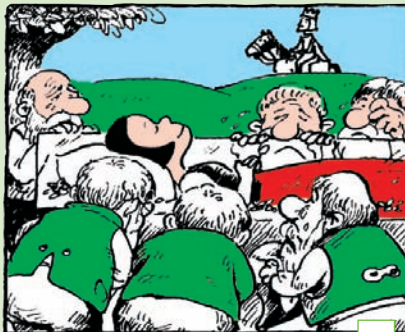
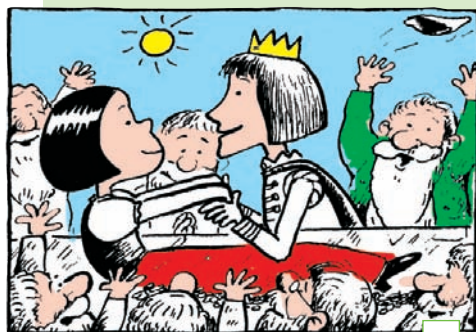
Fă performanță!

- Citește-le colegilor din clasă o altă poezie aleasă de tine din volumul *Întâmplări din grădina mea* de Ana Blandiana.

Cuvântul

Răspunde!

1. Arată ce legătură crezi că este între literă, cuvânt și carte în strofa a patra din *Cuvânt-înainte* de Ana Blandiana.
2. Refă basmul *Albă-ca-Zăpada* de Frații Grimm, așezând în ordine imaginile de mai jos. Formează apoi o propoziție pentru fiecare imagine. Eventual, ascultă anterior basmul.

3. Găsește, în imaginile alăturate, două obiecte diferite denumite prin cuvântul coș. Construiește câte o propoziție cu fiecare sens.
4. **Joc.** Lucrează în grupă de 4–5 elevi. Schimbă prima literă a cuvintelor de mai jos pentru a obține cuvinte noi ca în modelul dat. Câștigă grupa care a format cele mai multe cuvinte în trei minute.

j oc • l oc • oc • oc • oc • oc

Amintește-ți!

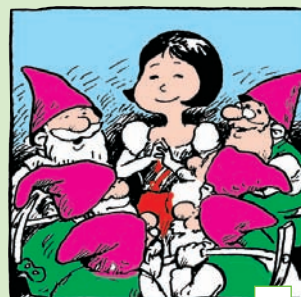
- **Cuvântul** este format din sunete și are un înțeles.

Lucrează!

1. Construiește câte o propoziție în care cuvântul *casă* și *pană* să aibă alt înțeles decât cel din ilustrațiile alăturate.
2. **Joc.** Lucrează în pereche. Scrieți de la sfârșit la început cuvintele de mai jos. Citiți cuvintele nou obținute. Câștigă cei care termină primii corect.
roșu • gard • zero • crap
3. Ordonează cuvintele de mai jos pentru a obține o propoziție. Scrie-o în caiet.
carte • mea • sora • citește • o • interesantă

Fă performanță!

1. Citește-le colegilor tăi poezia *Cântec de leagăn* de Nichita Stănescu și Gheorghe Tomozei.
2. Scrie două propoziții în care cuvântul *somn* să aibă sensuri complet diferite.

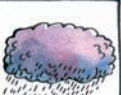
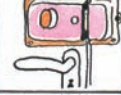
Dezgheț. Raftul cu jucării

Fiecare elev primește o imagine cu o jucărie și cu prima literă a cuvântului care o denumește scrisă cu roșu. Elevii vor completa cuvântul cu litere de tipar. Vor prinde fișele pe un raft, citind cuvântul și respectând ordinea literelor lipite pe raft. Vor constata că au obținut un alfabet.

Conținuturi

- Citirea cuvintelor, a propozițiilor
- Alfabetul limbii române. Literele mici și mari de mână
- Sunetele limbii române

Alfabetul limbii române

A a A a		Ă ă Ă ă		Â â Â â		B b B b	
C c C c		D d D d		E e E e		F f F f	
G g G g		H h H h		I i I i		Î î Î î	
J j J j		K k K k		L l L l		M m M m	
N n N n		O o O o		P p P p		Q q Q q	
R r R r		S s S s		Ș ș Ș ș		T t T t	
Ț ț Ț ț		U u U u		V v V v		W w W w	
X x X x		Y y Y y		Z z Z z			

Descoperă!

1. Menționează cuvintele care ilustrează literele în alfabetul de mai sus.
2. Precizează câte litere și câte sunete au cuvintele: *bec*, *elefant*, *inel*, *mașină*, *umbră*.
3. Indică sunetele redade de litera x în cuvintele *lux* și *existență*, precizând numărul de litere și de sunete al cuvintelor date.
4. Arată prin câte litere este redat sunetul *î* din cuvintele *câine*, *înger*.

5. Așază în ordine literele de mai jos.

6. Ordonează cuvintele de mai jos alfabetic.

literă • pagină • învățător • abecedar • carte • elev

7. Indică literele de tipar și pe cele de mână din alfabetul din pagina 10.

Reține!

- **Alfabetul** conține toate literele unei limbi, așezate într-o anumită ordine.
- **Litera** este semnul scris al unui sunet din vorbire. Literele sunt mari (A) sau mici (a). Acestea pot fi tipărite sau scrise de mână. În general, în limba română o literă transcrie un singur sunet. Se poate reda însă un sunet prin mai multe litere. De exemplu, sunetul *î* se scrie *î* sau *â*, *i* se scrie *i* sau *y*. Se poate ca o literă să transcrie mai multe sunete. De exemplu, litera *x* se pronunță *cs* sau *gz*.

Lucrează!

1. Precizează câte litere și câte sunete au cuvintele de mai jos.

	sunete	litere
alb	☐	☐
copil	☐	☐
execuție	☐	☐

	sunete	litere
nucă	☐	☐
mixt	☐	☐
zahăr	☐	☐

2. Indică seriile în care cuvintele sunt scrise în ordine alfabetică.

a. arici • dovleac • pară • roșie

c. crizantemă • floare • oaie • gară

b. literă • mână • nor • drept

d. bunic • poveste • vrăjitoare • zmeu

3. Ordonează cuvintele din seriile de mai jos alfabetic. Scrie-le apoi în caiet.

a. zori • mașină • drum • avion

b. brumă • strugure • bilet • gutuie

c. Cristian • Aurel • Carmen • Anca

4. **Joc.** Lucrează în pereche. Un elev găsește un cuvânt care să înceapă cu literele *b*, *n*, *s*, *t* și altul cuvinte care să se termine cu aceste litere. Ordonăți cuvintele alfabetic. Câștigă cei care termină primii corect.

5. **Proiect. Alfabetul grădină.** Fiecare elev lucrează o pagină. Pe coală, se lipește o literă de tipar, mare și mică. Elevii scriu aceeași literă de mână, mare și mică, și un cuvânt care denumește o floare, o legumă, o plantă, un arbore. La educație plastică, se poate adăuga un desen, iar la ora de abilități practice se realizează o cărticică, legând filele cu litere așezate în ordine alfabetică și confectionând coperti.

Fă performanță!

- Citește, în gând, poezia *Alfabetul* de Tudor Arghezi. Poți să te joci, punându-i pe colegii tăi să ghicească litera după ce le citești un fragment din poezie.

Dezgheț. Sunetele buclu- cașe

Fiecare elev primește câte un post-it pe care este scris un cuvânt din lista următoare: *bal, bar, bale, bare, bulă, bură, cal, car, cale, care, hal, har, lac, rac, las, ras, ladă, radă, lamă, ramă, lată, rată, lasă, rasă, pol, por, pală, pară, val, var*. Elevii vor lipi pe un panou într-o parte cuvintele care conțin litera *l* și în altă parte cuvintele care conțin litera *r*, observând schimbarea de sens (*lac – rac*).

Conținuturi

- Citirea propozițiilor și a textelor. Poezii despre universul copilăriei
- Semnul exclamării
- Propoziția
- Intonarea propozițiilor exclamative. Intonația adecvată. Pronunția clară și corectă. Dialoguri despre școală, despre igiena clasei

Vocabular

somnolent – moleșit, aflat între somn și trezie.

imprudent – nesocotit, care nu se ferește de ceea ce i-ar produce un rău.

pufnește – izbucnește brusc și zgomotos.

Ciupercuță, cerc, ibric

de Daniela Crăsnaru

Bețișoare aplecate,
Cerculețe tremurate,
Mâna nu vrea să asculte,
Literale sunt cam multe.
Vârful la creion se rupe
Și ascuțitoarea ciupe.
Râde foaia de caiet
Când în hohot, când încet.
Guma e pe terminate.
Ha, așa nu se mai poate!
S se scurge somnolent,
T tresare imprudent,
P pufnește pe-nfundate,
O se miră peste poate,
I te-mpunge cu bulina,
Însă cel ce poartă vina
Tuturor acestor rele
Este R, desigur el e.
Toată vina e a lui,
Fiindcă nici nu poți să-l spui!
Ciupelcuță, celc, iblic.
Ce-ar fi să mai crești un pic?

Răspunde!

1. În ce clasă crezi că este copilul care scrie? De ce?
2. Indică forma corectă din perechea *ciupe/ciupește*.
3. De ce crezi că râde foaia de caiet *când în hohot, când încet*?
4. Precizează literele care îi fac probleme copilului.
5. Cum pronunță copilul cuvintele care conțin *r*? Explică de ce acest sunet *i* se pare vinovat.
6. **Joc. Ștafeta.** Folosește un creion ca ștafetă. Fiecare elev citește un rând din poezie și dă ștafeta mai departe.

Semnul exclamării

Descoperă!

1. Precizează ce arată semnul de la sfârșitul textului de la pagina 12.
2. Alege răspunsul corect.
Când copilul spune *Ha, așa nu se mai poate!*, exprimă:
a. o poruncă;
b. o revoltă;
c. un îndemn.
3. Menționează în care dintre ilustrațiile din prima casetă din dreapta vorbitorul exprimă un îndemn, o poruncă, o urare.

Reține!

- **Semnul exclamării (!)** arată în scris uimirea, revolta, emoția vorbitorului sau arată că acesta exprimă un îndemn, o poruncă, o urare.

Intonația adecvată a propozițiilor

Descoperă!

1. Ce semn de punctuație este la sfârșitul următoarei propoziții din textul de la pagina 12: *Guma e pe terminate*.
2. Intonează conform imaginilor din a doua casetă din dreapta propozițiile spuse de învățătoare. Citiți pe roluri dialogurile.

Reține!

- **Propoziția** este o comunicare. Propoziția are la sfârșit:
 - **semnul întrebării**, când se intonează crescător;
 - **semnul exclamării**, când se intonează descrescător;
 - **punct**, când intonația nici nu crește, nici nu descresce.

Lucrează!

1. Este ziua unui coleg de clasă. Scrie o comunicare prin care îi faci o urare.
2. Pune semnele de punctuație potrivite în textul de mai jos.
 - Scrie mai atent ☐
 - De ce spui așa ☐
 - Mai și întreabă, când are atâtea pete în caiet ☐
3. Intonează în trei feluri diferite următoarea propoziție din textul de la pagina 12: *Toată vina e a lui*.
4. **Joc de rol.** Lucrează în grupă de trei. Plasează propoziția de la exercițiul 3 intonată diferit într-un dialog despre spargerea unui geam din clasă.

Fă performanță!

- Citește poezia *R și L schimbă cuvinte* de Daniela Crăsnaru.

Adu cartea!

Citește mai mult!

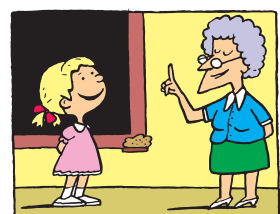

Fii sănătos, bunicle!

— Ai învățat?

— Aăăă...

— Propoziția este o comunicare.

— Ai învățat.

— Propoziția este o comunicare.

— Ai învățat!

Dezgheț. Ce citim?

Fiecare elev primește o imagine care arată diferite tipuri de texte: cărți, reviste, ziare, scrisori, prospecte, etichete, acte, firme, reclame, afișe, e-mailuri, SMS-uri, indicatoare rutiere etc. Elevii scriu pe fișă cuvântul ilustrat. Lipesc apoi fișele pe un poster.

Conținuturi

- Citirea textelor. Cartea. Cuprinsul unei cărți
- Transcrierea unui fragment de text. Scriere imaginativă
- Identificarea unui obiect

Vocabular

cămară – încăpere mică în care se păstrează alimentele.

dicționar – carte care cuprinde cuvintele unei limbi, așezate în ordine alfabetică și explicate.

Cartea. Cuprinsul unei cărți

Cartea cu visuri

de Otilia Cazimir

Nu știu literele, dar inventez povești când le privesc.

Poveștile citite de mine pe furiș, în cămară, nu le spun nimănui.

Stăm la soare. Tasia povestește o întâmplare despre ce se petrece când cad stelele. Mă aud vorbind.

— Fiecare stea e legată de tavanul cerului cu o ață de păianjen. Când trece noaptea câte un liliac, rupe ața și cade steaua.

— Ce e prostia asta? spune Tasia.

— Am citit undeva.

— Ai citit?

— Am o carte groasă. E legată cu piele și scrisă cu aur.

— Unde e?

— În cămara veche.

Am dezvăluit taina. Am isprăvit cu *lecturile*. Cartea mea e adusă de Tasia. O trânteste jos.

Cartea mea cu visuri, cu stele, cu liliaci, cu povești era un dicționar.

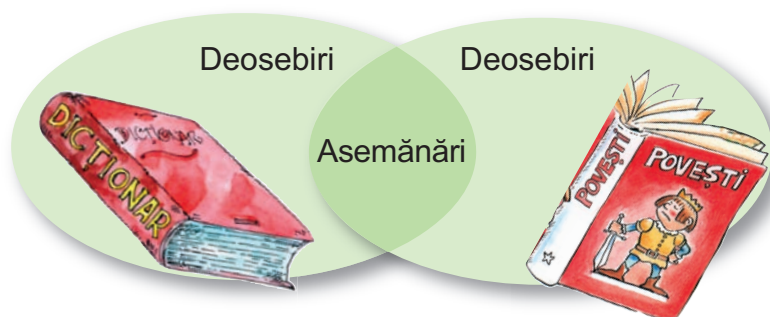

Răspunde!

- Joc.** Lucrează în pereche. Citiți textul pe roluri.
- Găsește fragmentele din care se înțelege că fetița nu știe alfabetul. Citește-le.
- Menționează un cuvânt cu același sens pentru *taină* și *am isprăvit*.
- Precizează alt sens al cuvântului *liliac* decât cel din text.
- Câte linii de dialog sunt în text?
- Alege cuvântul potrivit pentru propozițiile de mai jos.
 - Mama îi urează Mariei la culcare *visel/visuri* plăcute.
 - Alexandru are multe *visel/visuri* legate de viitoarea lui meserie.
- Unde se află cartea *citită* de fetiță?
- Explică ce face ea când răsfoiește cartea din cămară.
- Despre ce este întâmplarea povestită de Tasia?
- Ce își imaginează fetița despre stele?

Lucrează!

1. Transcrie penultimul alineat din text în caiet.
2. **Proiect.** Lucrează în grupă de 4–5 elevi. Găsiți, cel puțin, două asemănări și două deosebiri între un dicționar și o carte de povești. Realizați un poster și prezentați-l în fața clasei, folosind schema de mai jos.

3. Explică de ce fetița numește dicționarul *cartea cu visuri*.
4. **Joc. Vise.** Povestește-le colegilor tăi un vis care ți-a rămas în minte și ascultă altele spuse de ei.
5. **Portofoliu.** Inventează un răspuns neobișnuit de 3–4 propoziții la întrebarea: De ce se aprind stelele noaptea? Scrie răspunsul pe o foaie și ilustrează-l. Pune lucrarea într-o mapă.

Fă performanță!

- Citește *Cartea copilăriei mele* de Ioan Groșan din volumul *Care-i faza cu cititul?*. Povestește-le colegilor despre ce este vorba în cartea care îi plăcea autorului.

Cuprinsul unei cărți

Descoperă!

1. Menționează informațiile pe care le dau cuprinsurile de mai jos.

CUPRINS

Prefață / 3

Întâmplări din grădina mea / 5

De-aș avea timp / 6

Oare cum or fi florile / 7

Cine poate ști / 8

Într-o zi pe când lucram / 9

Face oricine ce vrea / 10

O furnică poetă / 11

Fact divers / 12

Subchiriașii / 14

La Paris / 15

Semințe / 16

Un secret / 17

O vizită / 18

Aprobarea / 19

Jocuri / 20

Minune / 21

Concursul de zbor / 22

Tare sunt ocupată / 24

Biografia verii / 26

Sfârșitul verii / 27

Joc / 28

Alte întâmplări din grădina mea / 29

Motoșel și Botoșel / 30

Secția de telegrafie / 31

Secretul / 32

Congres / 34

Scrisoare / 35

Exploatarea lui Arpagic / 36

Vișinul leneș / 38

Examenul de logică / 40

SUMAR

Animalele

ANIMALELE DE LA NOI	7
Câinii, pisicile	8
Animale din grădină	10
Insectele	14
Animale de la malul apei	18
Animale de pe câmp	20
Animale de la fermă	24
Animale din pădure	28
ANIMALELE DIN ALTE ȚĂRI	33
Felinele	34
Maimuțele	36
Animale polare	37
ANIMALELE DIN MARE	41
Delfinii	42
Balenele	44
Peștii	46
Rechinii	48

ANIMALELE DIN VĂZDUH	51
Păsările de la noi	52
Păsările migratoare	56
Păsări neobișnuite	60

Pământul și Universul

PLANETELE	64
Soarele	66
Luna	68
Stelele	70
Sistemul nostru solar	72
Ziua și noaptea	76
Călătorii în Cosmos	78
PĂMÂNTUL	81
Vremea	82
Anotimpurile	84
Catastrofele	88
Cum protejăm planeta	90

2. Explică la ce folosește cuprinsul.
3. Care sunt modalitățile de evidențiere a informațiilor mai importante din cuprins?
4. Unde se așază cuprinsul unei cărți?
5. Ce alte denumiri mai cunoști pentru cuprins?

Reține!

- **Cuprinsul (sumarul, tabla de materii)** este lista cu titlurile, capitolele, subcapitolele dintr-o carte însoțite de precizarea paginii la care se află. Poate fi plasat la începutul sau la sfârșitul cărții.

Lucrează!

1. **Joc.** Lucrează cu un coleg. Căutați în cuprinsul manualului și precizați pagina la care se găsesc următoarele texte: *Singurătate* de Mihai Eminescu, *Balada unui greier mic* de George Topîrceanu, *Iarna pe uliță* de George Coșbuc. Câștigă cei care termină primii corect.
2. Adu cărți cu trei feluri de cuprins. Explică prin ce se deosebesc.

Fă performanță!

- Alcătuieste, la calculator, un cuprins pentru o carte care să conțină poveștile tale preferate.

Dezgheț. Potrivirea

Fiecare elev primește câte un post-it pe care se află următoarele cuvinte: apă, pârau, râu, fluviu, mare, ocean, ziar, jurnal, gazetă, cotidian, piscoi, motan, cotoi, pisic, măț. După ce va citi cuvântul, fiecare elev va lipi post-itul sub imaginea potrivită afișată de învățător: apă, ziar, piscoi.

Conținuturi

- Citirea textelor. Poezii despre universul copilăriei
- Cuvintele cu sens asemănător.

Reține!

- În limba română, există **cuvinte cu sens asemănător**.

Vocabular

biban – pește de apă dulce care se hrănește cu alți pești.

roman – povestire foarte mare care prezintă multe întâmplări.

Cuvintele cu sens asemănător

Cărțile cu Apolodor

de Gellu Naum

E știut că orice pește
În borcan se plictisește.

Deci, având Apolodor
Prin vecini, cam de un an,
Ca prieten un biban
Frumușel și visător

Și văzându-l pe biban
Cum sta singur în borcan
Și se plictisea de moarte
I-a făcut cadou o carte.

Și de-atunci acel biban
Cere zilnic un roman.

Răspunde!

1. **Joc. Lanțul.** Fiecare elev citește un rând din poezie.
2. Cum crezi că se împrieteniseră pinguinul Apolodor și bibanul?
3. De ce cartea alungă plictiseala bibanului?

Cuvintele cu sens asemănător

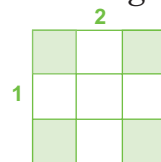
Descoperă!

1. **Joc.** Lucrează în pereche. Găsiți câte un cuvânt cu același sens pentru următoarele cuvinte din text: *cadou, carte*. Câștigă cei care termină primii corect.
2. Alcătuiți oral propoziții în care să apară cuvintele găsite mai sus.

Lucrează!

1. Unește cuvintele din seria **a** cu unul potrivit din seria **b**.
a. isteț • larmă • prieten • gustos
b. gălăgie • delicios • inteligent • amic
2. **Joc. Recunoaște intrusul.** Găsește cuvântul care nu are sens asemănător cu celelalte din seriile de mai jos.
a. bucurie • veselie • voioșie • supărare • amuzament
b. învățat • cult • citit • savant • necultivat
c. a vorbi • a discuta • a privi • a conversa • a dialoga
3. Dezleagă careul, găsind câte un cuvânt cu același sens pentru cele date.

1. rând
2. însuflețit

Fă performanță!

- Citește poezia *Peștișorul de aur* de Nichita Stănescu și Gheorghe Tomozei. Găsește cuvintele cu același sens pentru următoarele cuvinte din text: *minunat, dorință, creangă*.

Dezgheț. Ascultă și desenează

Învățătorul citește următorul text: *Imaginați-vă o etajeră pe care se află cărți prăfuite și o vază. Într-un colț este o pânză de păianjen. Un șoarece scoate capul din vază. După recitare, elevii desenează etajera și pun lucrări un titlu format dintr-un singur cuvânt. Planșele se expun în clasă și se citesc titlurile.*

Conținuturi

- Citirea textelor. Titlul. Autorul

Titlul. Autorul

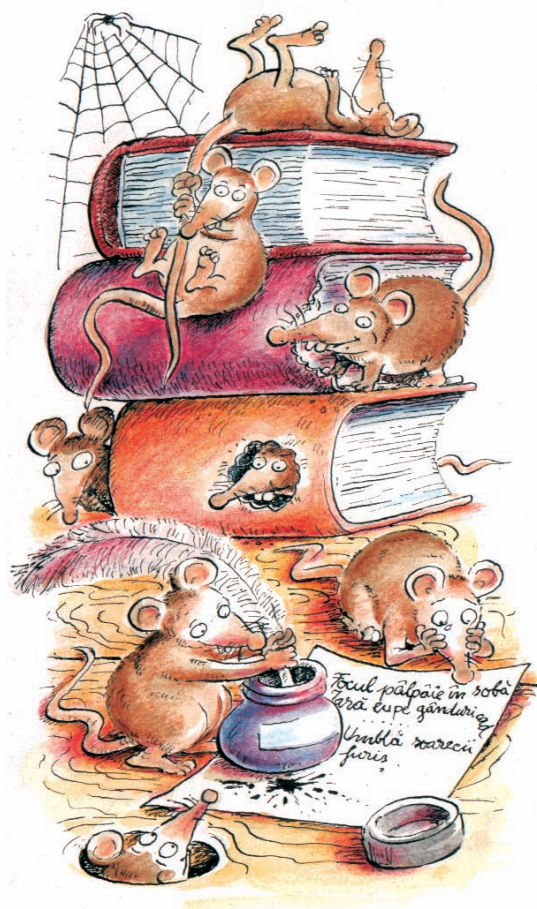
Singurătate

de Mihai Eminescu

Cu perdelele lăsate,
Șed la masa mea de brad,
Focul pâlpâie în sobă,
Iară eu pe gânduri cad.

În odaie prin unghere
S-a țesut păienjeniș
Și prin cărțile în vrvuri
Umblă șoarecii furiș.

În această dulce pace
Îmi ridic privirea-n pod
Și ascult cum învelișul
De la cărți ei mi le rod.

Răspunde!

1. Ce loc este prezentat în versurile de mai sus? Ce obiecte se găsesc în acest loc?
2. **Joc.** Lucrează în pereche. Găsiți cuvintele cu același sens pentru *odaie*, *înveliș*, *rod*. Câștigă cei care termină primii corect.
3. Precizează sensul din text al cuvântului *pod*. Formulează o propoziție în care acest cuvânt să aibă un sens complet diferit.
4. De ce umblă șoarecii prin odaie?
5. Citește, cu voce tare, fragmentul în care se arată ce se aude în pod.

Titlul. Autorul

Descoperă!

1. Ce cuvânt este pus în fruntea versurilor de mai sus? Unde este plasat?
2. Care este legătura dintre acest cuvânt și poezie?
3. Ce se indică sub cuvântul din fruntea versurilor?

Reține!

- **Titlul** este un cuvânt sau un grup de cuvinte pus în fruntea unei lucrări și care exprimă conținutul scrierii. Primul cuvânt al unui titlu se scrie cu literă mare.
- **Autorul** este persoana care alcătuiește și scrie o lucrare.

Vocabular

pâlpâie – arde cu flacără care tremură.

ungher – loc retras, ascuns.

vrv (corect *vraf*) – grămadă, maldăr, morman, teanc.

Lucrează!

1. Ghicește titlul cărților de povești de mai jos, orientându-te după ilustrația copertei.

2. Transcrie, în caiet, numele autorilor lucrărilor de mai jos.

3. **Joc. Animale și titluri.** Lucrează în pereche. Dați exemple de titluri în care apar nume de animale. Câștigă cei care găsesc cele mai multe titluri în trei minute.
4. **Proiect.** Lucrează în grupă de 4–5 elevi. Realizați un poster cu imagini scoase de pe internet în care să înfățișați aspecte din viața și opera lui Mihai Eminescu. Prezentați produsul vostru în fața clasei. Faceți un tur al galeriei și alegeți prin vot cea mai reușită lucrare.
5. **Joc.** Participă la un concurs de recitare a poeziei *Singurătate* de Mihai Eminescu. Juriul, alcătuit din cinci colegi de clasă, trebuie să aprecieze:
 - buna memorare a versurilor;
 - intonația potrivită;
 - gestică și mimică.
 Va fi declarat câștigător cel care obține cele mai multe calificative de *foarte bine*.
6. Clasează titlurile de mai jos după următoarele criterii:
 - a. alcătuite dintr-un cuvânt sau din mai multe cuvinte;
 - b. crezi că poți să ghicești sau nu conținutul textului.

Titlu	Autor	Titlu	Autor
<i>Din lumea celor care nu cuvântă</i>	Emil Gârleanu	<i>Habarnam</i>	Nikolai Nosov
<i>Micul Prinț</i>	Antoine de Saint-Exupéry	<i>Cuore</i>	Edmondo de Amicis
<i>Cocostârcul Gât-Sucit</i>	Marin Sorescu	<i>Insula misterioasă</i>	Jules Verne
<i>Recreația mare</i>	Mircea Sântimbreanu	<i>Morcoveață</i>	Jules Renard
<i>Aventurile lui Tom Sawyer</i>	Mark Twain	<i>File din cartea naturii</i>	Ion Agârbiceanu

Fă performanță!

- Citește-le colegilor din clasă poezia *Somnoroase păsărele* de Mihai Eminescu.

Dezgheș. Pentru mine înseamnă...

Învățătorul arată fotografii cu biblioteci. Fiecare elev scrie pe un post-it un cuvânt pentru a arăta ce înseamnă pentru el *biblioteca*. Elevii lipesc post-it-ul pe un panou, citind cuvântul.

Conținuturi

- Citirea textelor. Textul
- Transcrierea de texte
- Dialoguri despre mediul înconjurător

Textul

Biblioteca

de Sofia Dobra

Am crezut multă vreme că biblioteca e un raft pentru cărți.

Până într-o zi, când am mers la unchiul George. Am intrat într-o încăpere plină de cărți. Mă întrebam dacă unchiul le-a citit pe toate. Nu înțelegeam cum ajunge sus, aproape de tavan. Mi-am zis că biblioteca e și camera în care stau cărțile.

Ieri, tata mi-a spus că merge la bibliotecă. Am crezut că se duce la unchiul George. L-am rugat să mă ia și pe mine. Când colo, a luat-o spre centru. S-a oprit în fața unei clădiri pe care scria *Biblioteca*. Am intrat. Am rămas uimită. Toate încăperile erau pline de cărți. Biblioteca e deci o casă a cărții.

Răspunde!

1. **Joc. Lanțul.** Fiecare elev citește câte o comunicare a textului.
2. Găsește fragmentul în care fetița vede biblioteca unchiului ei. Citește cu intonația potrivită.
3. Ce îi provoacă fetiței mirarea în casa unchiului ei?
4. Unde o duce tatăl ei? Ce constată că se află acolo?
5. Explică sensurile cuvântului *biblioteca*.

Textul

Descoperă!

1. Indică numărul de alineate ale textului.
2. Precizează câte comunicări sunt în ultimul alineat. După ce te-ai orientat?

Vocabular

când colo – de fapt, în realitate.

3. Motivează dacă seria de comunicări de mai jos este un text.

Barca se legăna deasupra apei mării. Mergeam pe o stradă îngustă. În brazii înalți cântau păsările.

Reține!

- **Textul** este un grup de comunicări scrise sau spuse care sunt legate între ele ca sens.

Lucrează!

1. Transcrie primul alineat al textului în caiet.
2. **Joc de rol.** Lucrează în pereche. Un elev joacă rolul unchiului George și celălalt rolul fetei. Ei discută despre biblioteca din oraș. Restul clasei se împarte în grupe, care urmăresc:
 - pronunția și intonația;
 - corectitudinea comunicărilor;
 - gesturile, poziția trupului, expresia feței.
3. **Proiect. Colțul cărții.** Faceți o vizită la bibliotecă. Întrebați cum este organizată și căutați un volum de poezii de Mihai Eminescu. Organizați apoi un colț al bibliotecii clasei, aducând cărțile voastre preferate.
4. Prezintă, oral, cartea preferată, respectând grila de mai jos.

Introducere	Cartea mea preferată este...
Cuprins	Spun acest lucru, pentru că...
Încheiere	Vă recomand să citiți această carte.

5. Bifează regulile ce trebuie respectate când citești o carte.

• O împraci. ☐	• Folosești semnul de carte. ☐
• Nu rupi foile. ☐	• Scrii pe ea. ☐
• O murdărești. ☐	• Nu îndoi paginile. ☐

6. Elimină propoziția fără legătură cu textul de mai jos.

Cartea preferată a Mariei este *Sora-cea-Mică* de Jessica Meserve. Aceasta este mare. Are pe fiecare pagină o ilustrație enormă. Scrisul face parte din desen. Au căzut frunzele. Este povestea unei surori mai mici aflate în umbra surorii mai mari. Până la urmă, câștigă încredere în ea.

7. Indică seria de comunicări de mai jos care formează un text.

- a. Lui Andrei îi place lectura. Bunicul i-a promis că îi va cumpăra două noi cărți pentru copii. De-abia așteaptă să vadă despre ce este vorba în ele.
- b. Cândva, într-o împărăție îndepărtată, trăia o vrăjitoare. Toți locuitorii se temeau de ea. Caietul costă 20 de lei. Chiar împărăteasa tremura de frică.

Fă performanță!

- Citește *Biblioteca uriașă din casa de la țară* de Neagu Djuvara din volumul *Cărțile care ne-au făcut oameni*, coordonat de Dan C. Mihăilescu. Citește-le, cu intonație, colegilor de clasă partea care ți-a plăcut cel mai mult.

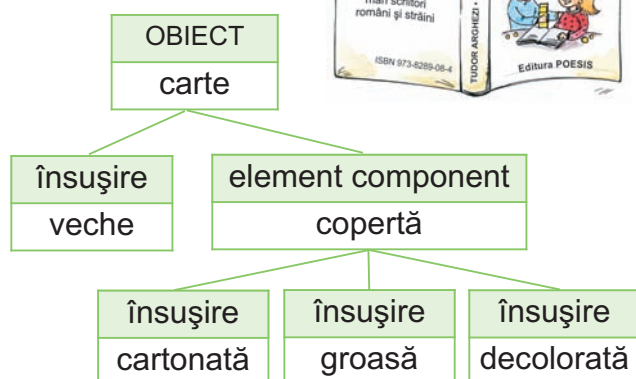

Descrierea unui obiect

► Răspunde!

1. Ce reprezintă documentele de mai sus?
2. Ce informații găsești în aceste documente? Ce prezintă ilustrațiile acestora?
3. Descrie cartea din imagine oral, folosind schema de mai jos.

► Lucrează!

1. Descrie cartea Anei Blandiana, urmărind:
 - indicarea titlului, a autorului și a editurii;
 - precizarea însușirilor copertii;
 - menționarea personajelor care apar în ilustrația copertii.
2. **Proiect. Am o idee. Ghicește cartea.** Descrie, în 3–4 propoziții, cartea ta preferată, respectând schema de mai sus. Afișează proiectul la *Colțul cărții*. Organizează un joc. Un elev va găsi în biblioteca din clasă cartea descrisă de altcineva.

Introducerea cuvintelor noi în vocabularul propriu

► Descoperă!

1. Citește prezentarea cărții lui T.O. Bobe. Gabi și Mihai sunt doi băieți. Ei îi scriu lui Moș Crăciun. Se răzgândesc însă în privința darurilor și fac o călătorie palpitantă spre el.
2. Dacă n-ai înțeles ce înseamnă *palpitan*, ce faci? Alege dintre răspunsurile date.
 - a. Îi întreb pe cei din familie sau pe învățător.
 - b. Caut cuvântul în dicționar.
 - c. Leg sensul cuvântului de celelalte cuvinte din text.
3. Spune ce înseamnă *palpitan*. Verifică sensul în dicționar. Construiește o propoziție cu acest cuvânt.

► Reține!

- Când nu se cunoaște sensul unui cuvânt, se leagă de comunicarea în care apare. Pentru siguranță, se verifică în dicționar (*palpitan* – foarte interesant, emoționant, tulburător).

► Lucrează!

- Stabilește sensul cuvintelor *imprudent* și *confidențial* din comunicările de mai jos.
 - Pentru că nu se gândesc la numeroasele pericole ale călătoriei, personajele sunt *imprudente*.
 - Scrisorile se adresează doar destinatarului și sunt astfel *confidențiale*.

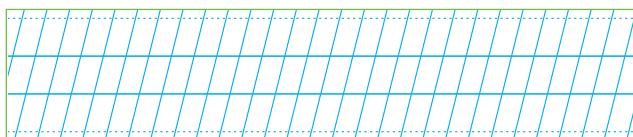

Scrierea pe liniatură tip II

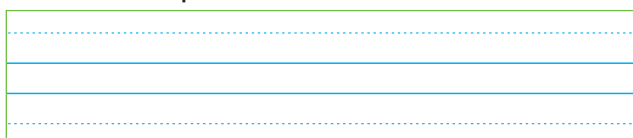
► Descoperă!

1. Menționează ce lipsește din liniatura tip II de mai jos, față de cea tip I.

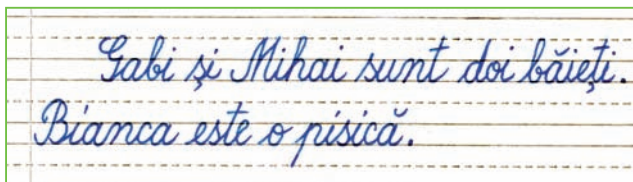
liniatură tip I

liniatură tip II

2. Precizează între ce linii este plasat scrisul în propozițiile de mai jos și în ce parte este înclinat.

► Reține!

- Pe liniatura tip II, se scrie înclinat spre dreapta. Între cuvinte se lasă un spațiu pentru a fi ușor citite. Prima propoziție din text se scrie retrasă spre dreapta.

► Lucrează!

1. Copiază caligrafic propozițiile de mai sus în caiet.
2. Transcrie comunicarea de mai jos în caiet.
Se răzgândesc însă în privința darurilor și fac o călătorie palpitantă spre Moș Crăciun.
3. **Proiect. Jurnalul clasei.** Pe o foaie de caiet, la sfârșitul săptămânii care îți revine dintre cele rămase până în iunie, prezintă evenimentele din viața clasei. Semnează textul și adaugă-i un desen. La sfârșitul semestrului, fiecare elev citește pagina de jurnal scrisă de el.

4. **Proiect. Jurnalul de lectură.** La sfârșitul studierii unui text din manual, vei realiza o pagină de jurnal. Pagina se împarte în două printr-o linie verticală, trasată pe mijloc. În stânga, poți scrie citate, poți desena, poți prezenta pe scurt întâmplările. În dreapta, notezi impresia pe care ți-a lăsat-o textul, sentimentele trăite, întrebările pe care ți le-ai pus, învățăturile pe care le-ai tras. Realizează prima pagină pentru textul *Biblioteca* de la pagina 20.

5. Scrie după dictare.

Tata merge la biblioteca din centrul orașului. Îl însoțesc. Sunt uimită de încăperile pline de cărți. Sunt convinsă că orice bibliotecă e o casă a cărții.

6. **Proiect. Jurnalul de lectură al clasei.** La evaluare, învățătorul va selecta 3–5 lucrări din clasă pentru fiecare text studiat, pentru a realiza jurnalul de lectură al clasei. Încearcă să ai cât mai multe pagini selectate.

7. **Joc de rol.** Lucrează în pereche. Discutați despre primele cărți pe care le-ați citit. Arătați ce prezentau și descrieți coperta și ilustrațiile.

8. **Proiect. Jurnalul personal.** Poți să scrii într-un caiet, notând ziua, întâmplările trăite de tine, observații legate de cei din jur, vise, dorințe, amintiri. Numai dacă vrei, le poți citi colegilor, părinților, învățătorului pagini din jurnal.

1. Citește, în gând, textul de mai jos.

Matilda

de Roald Dahl

La trei ani, Matilda învățase singură să citească, răsfoind ziarele și revistele. La patru ani, știa să citească repede și bine. Începu să vrea cărți. Singura carte din casă era *Bucătăria pe înțelesul tuturor*. A citit-o din scoarță în scoarță.

Tatăl ei a refuzat să îi ia cărți. Atunci, a mers singură la biblioteca publică din sat. Stătea liniștită în colțișorul ei și devora carte după carte.

2. Găsește și citește cu intonația adecvată fragmentul în care se arată de ce a mers Matilda la biblioteca publică.
3. Ordonează literele de pe etichete pentru a afla titluri de cărți.

p ș ă u p a

v a j a r

l d a r u

4. Combină toate silabele de pe o etichetă pentru a obține cuvinte.

tă re vis

bet fa al

e că bu tă ri

5. Încercuiește seriile în care cuvintele sunt așezate în ordine alfabetică.

a. an • carte • revistă • ziar

b. repede • singur • tată • știință

c. mare • mut • ordonat • prietenos

6. Unește comunicările de mai jos care au la sfârșit semnul exclamării cu ceea ce exprimă.

• Dă-mi, te rog, cartea de povești!

• îndemn

• Scrie mai frumos!

• uimire

• Ai citit toată cartea!

• poruncă

• Încetează cu joaca!

• rugămintă

7. Pune semnele de punctuație în textul de mai jos.

— De ce vrei o tabletă ☐

— Ca să mă joc ☐

— Citește și tu o carte ☐ Lasă joaca ☐

8. Menționează un cuvânt cu același sens pentru cuvintele de mai jos, aflate în textul de la exercițiul 1.

repede • să vrea • a mers • colțișor

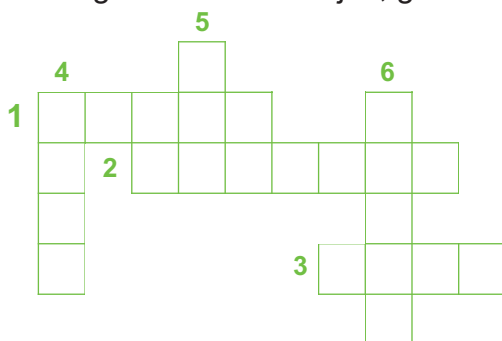

9. Precizează seriile ce conțin doar cuvinte cu același sens.
- a. deștept • inteligent • isteț • ager
 - b. curiozitate • interes • indiferență • nepăsare
 - c. mic • mărunț • scund • pitic
10. Indică titlul și autorul cărților de mai jos.

11. Numește, consultând cuprinsul manualului, titlul și autorul povestirii de la pagina 14.
12. **Joc. Titluri colorate.** Lucrează în pereche. Scrieți pe o foaie, în trei minute, cât mai multe titluri din basme în care apare un cuvânt care denumește o culoare.
13. Identifică obiectele definite mai jos.
- a. Se găsește în clasă, este neagră sau verde, are formă dreptunghiulară.
 - b. Se găsește în baie, servește la spălat, absoarbe apa.
 - c. Stă în penar, este alungit, folosește la scris și nu are mină.
14. Descrie, oral, penarul sau ghiozdanul tău.
15. Dezleagă careul de mai jos, găsind cuvinte cu același sens pentru cele date.

- 1. pădure
- 2. curaj
- 3. vapor
- 4. limpede
- 5. cenușiu
- 6. uimit

16. **Joc.** Lucrează în pereche. Desenează un obiect. Colegul tău trebuie să-l ghicească, punând întrebări despre formă, culoare, întrebuințare.
17. **Joc.** Unește cuvintele cu același sens de pe cele două rânduri de etichete.

demult

gustos

filă

cameră

delicios

foaie

cândva

odaie

1. Citește fragmentul de mai jos. Precizează titlul și autorul textului din care a fost selectat fragmentul citit.

Sfârșitul cărților

de Vlad Zografi

Trebuia să scriu în jurnal despre *Nicoară Potcoavă* de Mihail Sadoveanu. Am deschis cartea și am început lupta. Citeam ba cu voce tare, ba în gând. Izbuteam greu să parcurg o pagină. Am progresat lent până la sfârșitul clasei a doua. N-am reușit să termin însă cartea. De atunci, inventez finaluri de cărți pentru mine.

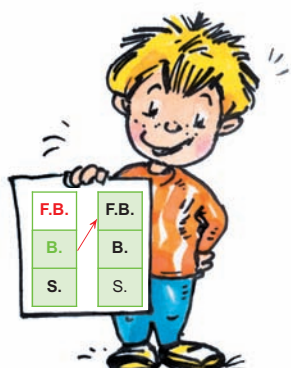
2. Menționează un cuvânt cu același sens pentru *luptă*, *lent*, *inventez*.
3. Indică seriile în care cuvintele sunt așezate în ordine alfabetică.
 - a. gând • parcurg • scriu • trebuia
 - b. carte • citeam • clasă • final
 - c. deschid • greu • izbuteam • atunci
 - d. jurnal • luptă • progrezes • voce
4. Scrie, în caiet, o propoziție care să aibă la sfârșit semnul exclamării.

Portofoliu. Alcătuiește o mapă cu lucrările care conțin texte create de tine în această unitate. Ordonează-le după preferințele tale. Motivează-ți alegerea.

	FOARTE BINE	BINE	SUFICIENT
1	autorul și titlul corecte	indicat corect doar autorul sau doar titlul	indicat corect doar autorul sau doar titlul, cu greșeli de scriere
2	trei cuvinte	două cuvinte	un cuvânt
3	trei serii	două serii	o serie
4	două greșeli	patru greșeli	șase greșeli

Autoevaluare

- Colorează căsuțele până la calificativul obținut.
- Unește coloanele de la o probă la alta pentru a compara rezultatele.
- Autoevaluează-ți rezultatele, știind că săgețile semnifică
 - progresul
 - menținerea la același nivel
 - nevoia de a te strădui mai mult

Unitatea 1

F.B.
B.
S.

Realitate și imaginație

Competențe specifice

În această unitate de învățare, profesorul va urmări formarea următoarelor competențe specifice din programă:

1.1. identificarea semnificației unui mesaj oral din texte accesibile și variate;

1.4. exprimarea interesului pentru receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute;

2.1. formularea unor enunțuri proprii în situații concrete de comunicare;

2.2. transmiterea unor informații proprii în situații concrete de comunicare;

2.3. participarea cu interes la dialoguri în diferite contexte de comunicare;

3.1. citirea unor mesaje scrise, întâlnite în mediul cunoscut;

3.2. identificarea mesajului unui text în care se relatează întâmplări, fenomene din universul cunoscut;

4.1. scrierea unor mesaje, în diverse contexte de comunicare;

4.2. redactarea unor mesaje simple, cu respectarea convențiilor de bază;

4.3. exprimarea unor idei, sentimente, păreri prin intermediul limbajelor convenționale.

Dezgheț. Cuvântul dispărut

Învățătorul citește următoarea listă de cuvinte: *stol, păsări, cuib, pușorii, aripi, zbor, ouă, pene*. Le cere elevilor să scrie pe un post-it cuvântul pe care îl va elimina la recitirea listei, lipind apoi post-itul pe un panou. Va fi eliminat cuvântul care este titlul textului studiat.

Conținuturi

- Citirea textelor
- Alfabetul limbii române. Transcrierea textului
- Cuvintele cu aceeași formă și înțeles diferit
- Actul de vorbire: a identifica un loc. Dialoguri despre familie, locuință, mediul înconjurător

Vocabular

stol – grup de păsări zburătoare de același fel.

streașină – prelungire a acoperișului unei case, cu rolul de a apăra pereții de ploaie.

Pușorii

de Emil Gârleanu

În aer, rândunelele se pregătesc de plecare.

Copilașul urmărește jocul stolului de păsări, printre care se află și cei trei pui ai lui, din cuibul de sub streașină. Îi căpătase de la mama sa.

Când era neastâmpărat, mama îi promitea același lucru.

— Fii cuminte, dacă vrei să-ți dau puii când vor crește mari.

Și el a fost cuminte, puii au crescut toată vara și au zburat. Acum, păsările s-au ridicat deodată cu toatele.

Copilașul a privit stolul care se pierdea. A început să plângă. Mama a venit în fugă.

Copilul nu putea vorbi de lacrimi. A întins mâna spre cer. I-a arătat stolul. A șoptit.

— Pușorii.

— Nu plânge, dragul mamei, se vor întoarce la primăvară.

Răspunde!

1. **Joc. Lanțul.** Fiecare elev citește câte o comunicare a textului.
2. În ce anotimp se petrec întâmplările din text? Justifică-ți răspunsul.
3. Cum se pregătesc de plecare rândunelele?
4. Găsește un cuvânt cu același sens pentru *neastâmpărat*, *deodată*, *a privit*.
5. De ce urmărește copilul zborul rândunelelor cu atenție?
6. Care este motivul pentru care plânge copilul?
7. Cine și cum îi alungă copilului tristețea?

Identificarea unui loc

Răspunde!

1. Găsește și citește fragmentele din textul dat în care se arată unde se află stolul de rândunele.
2. Unde au crescut puișorii?
3. Unde pleacă rândunelele?
4. **Joc de rol.** Lucrează în grupă de trei elevi. Discutați despre păsările de mai jos, precizând unde trăiesc și care dintre ele sunt călătoare.

5. Unde locuiește copilul? Cum crezi că arată locuința lui?
6. Lucrează în grupă de 4–5 elevi. Prezentați cel puțin două elemente prin care localitatea în care trăiți poate fi recunoscută.
7. **Proiect.** Desenează un plan al locuinței tale. Prezintă oral produsul tău. Realizează o microexpoziție. După un tur al galeriei, toți elevii aleg primele proiecte din clasă prin vot.

Cuvintele cu aceeași formă și înțeles diferit

Descoperă!

1. Precizează sensurile din text ale cuvintelor *mare* și *vară*.
2. Construiește două propoziții cu sensuri complet diferite de cele de la exercițiul 1 ale cuvintelor *mare* și *vară*.

Reține!

- În limba română, există **cuvinte cu aceeași formă și cu sens complet diferit**.
De exemplu, *pană*:
 - parte din corpul păsărilor care le ajută la zbor;
 - oprire a funcționării unei mașini;
 - bucată de lemn sau de metal care ajută la despicarea lemnului, la înțepenirea unei piese etc.

Lucrează!

1. **Portofoliu. Păsările migratoare.** Lucrează în pereche. Prezentați o pasăre migratoare prin imagine și text. Documentați-vă, folosind o enciclopedie pentru copii sau site-ul birdsonmigration.blogspot.ro. Puneți apoi produsul vostru într-o mapă.
2. **Joc. Alfabetul viețuitoarelor.** Fiecare elev primește o foaie cu o literă a alfabetului. Scrie pe ea numele unui animal care începe cu litera dată și o definiție proprie. De exemplu: *arici* – ghem de ace. Puteți realiza o cărticică, legând toate lucrările voastre și adăugând un desen la ora de arte vizuale.

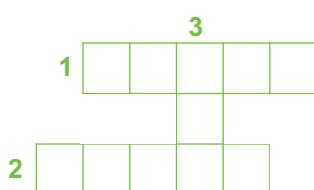

3. Precizează anotimpul surprins în desenul alăturat. Justifică-ți răspunsul.
4. **Proiect. Portretul anotimpurilor.** Lucrează în grupă de 4 – 5 elevi. Realizați un poster prin care să prezentați cele patru anotimpuri în cuvinte și imagini. Arătați ce se întâmplă cu vegetația și cu animalele.
5. Indică, din versurile de mai jos, cuvintele cu aceeași formă și cu sensuri complet diferite.

Motănelul Amedeu,
scărmanând un ghem din greu,
a umplut casa de fire
și-a scos stăpânii din fire.

Grete Tartler – *Întâmplare nesfârșită*

6. Menționează două sensuri complet diferite ale următoarelor cuvinte: *boboc, broască, păr.*
7. **Joc.** Dezleagă careul de mai jos, găsind cuvinte cu aceeași formă și cu sensuri complet diferite.

1. a. piesă în formă de roată cu ajutorul căreia i se dă unui vehicul direcția
b. fâșie de material încrețită folosită la îmbrăcăminte a femeilor
2. a. obiect de mobilier pentru elevi
b. instituție care operează cu bani
3. a. apă stătătoare
b. soluție care acoperă unele corpuri

8. Construiește propoziții cu fiecare sens al cuvântului ilustrat mai jos.

9. **Joc.** Lucrează în grupă de 4 – 5 elevi. Precizați sensurile cuvântului *galerie* din propozițiile de mai jos. Câștigă cei care termină primii corect.
 - Cârtițele sapă *galerii* în pământ.
 - Am văzut o *galerie* de artă.
 - Perdeaua s-a desprins din *galerie*.
 - *Galeria* a susținut la meci echipa clasei noastre.
 - Pentru acest spectacol am găsit locuri doar la *galerie*.

Fă performanță!

1. Citește primele cinci părți din *Cartea cu Apolodor* de Gellu Naum.
2. Memorează versurile care ți-au plăcut cel mai mult și recită-le în fața clasei.

Dezgheș. Sunetele animalelor

Fiecare elev primește o fișă pe care se află imaginea unui animal, unei păsări, unei insecte. Sub imagine, elevii scriu sunetele scoase de aceste viețuitoare, printre care se află și greierele.

Conținuturi

- Citirea textelor. Textul literar
- Semnul două puncte
- Dialoguri despre igiena locuinței

Vocabular

humă – pământ galben, argilă.

muiat – umezit, udat.

umple lumea – bârfește.

Balada unui greier mic

de George Topîrceanu

Din căsuța lui de humă
A ieșit un greieruș,
Negru, mic, muiat în tuș
Și pe-aripi pudrat cu brumă:

— Cri-cri-cri,

Toamnă gri,

Nu credeam c-o să mai vii
Înainte de Crăciun,
Că puteam și eu s-adun
O grăunță cât de mică,
Ca să nu cer împrumut
La vecina mea furnică,
Fiindcă nu-mi dă niciodată,
Și-apoi umple lumea toată
Că m-am dus și i-am cerut...

Dar de-acuș,
Zise el cu glas sfârșit
Ridicând un picioruș,
Dar de-acuș s-a isprăvit...

Cri-cri-cri

Toamnă gri,

Tare-s mic și necăjit!

Răspunde!

- Joc. Ștafetă.** Fiecare elev citește două versuri și dă ștafeta mai departe.
- Găsește fragmentele în care se prezintă înfățișarea fizică a greierului. Citește-le cu voce tare.
- Compară versurile de la exercițiul 2 cu desenul de mai sus. Care ți se par mai reprezentative pentru felul de a fi al greierului? De ce?
- Menționează cuvinte cu același sens pentru *căsuță*, *gri*, *grăunță*, *glas*, *necăjit*.
- Precizează un sens complet diferit față de cel din text al cuvântului *cer*. Construiește o propoziție cu acest sens.
- De ce este trist greierele? Ce spune el despre furnică?
- De ce consideră greierele că totul *de-acuș s-a isprăvit*?

Textul literar

Descoperă!

1. Justifică dacă greierii trăiesc sau nu în căsuțe de pământ.
2. Ceea ce se prezintă în text este real sau imaginar? De ce?

Reține!

- **Textul literar** este acela care prezintă lucruri imaginare.

Semnul două puncte

Descoperă!

1. Citește următorul text:

Mama îi spune lui Dan:

— Greieraș, gata cu muzica și cu joaca! Lucrează mai mult!

Băiatul întreabă nemulțumit:

— N-am voie să ies cu băieții?

— Doar după ce termini toate lecțiile.

A rămas singur. În cameră, sunt amestecate tot felul de lucruri: caiete, cărți, șosete, desene, banane, sucuri. O să asculte puțină muzică și, apoi, poate se apucă de teme.

2. Explică de ce mama îi spune lui Dan *greieraș*.
3. Precizează de câte ori apare semnul două puncte (:) în textul dat.
4. Menționează unde semnul două puncte anunță vorbirea personajelor și unde stă înaintea unei înșirui.

Reține!

- **Semnul două puncte (:)** anunță vorbirea cuiva sau stă înaintea unei înșirui. În scris, marchează o pauză mai mică decât cea indicată de punct.

Lucrează!

1. Transcrie textul de mai jos în caiet, punând în locul pătratelor semnele de punctuație potrivite.

Dan îi spune unui prieten

— Am pătat caietul Ce să fac

— Folosește guma, picul, pasta corectoare

2. Scrie un text de 3–4 propoziții în care îți exprimi părerea despre Dan și în care folosești de două ori semnul două puncte.

Fă performanță!

1. Citește-le colegilor *Greierele și furnica* de Jean de la Fontaine.
2. Prezintă asemănările cu greierele din textul lui George Topîrceanu.

Dezgheț. Reține informația!

Învățătorul citește următorul text: *Furnicile trăiesc în mușuroi. În furnicar, există trei feluri de furnici: regina, care depune ouă, lucrătoarele, care o hrănesc și ocrotesc ouăle și soldații, care apără mușuroiul. Când merg, lasă pe sol o substanță al cărei miros îl recunosc toți membrii furnicarului, care astfel nu se rătăcesc. Unele furnici sunt negre, altele roșii, unele sunt mici, altele mari. Clasa se împarte în două. Unii elevi scriu pe un post-it felul furnicilor din mușuroi, alții, culorile și dimensiunile.*

Conținuturi

- Citirea textelor. Poezii despre universul copilăriei
- Cuvintele cu sens opus

Vocabular

mușuroi – moviliță formată din țărâna pe care o aruncă la suprafața solului furnicile, cârțițele etc. când își sapă coridoare în pământ.

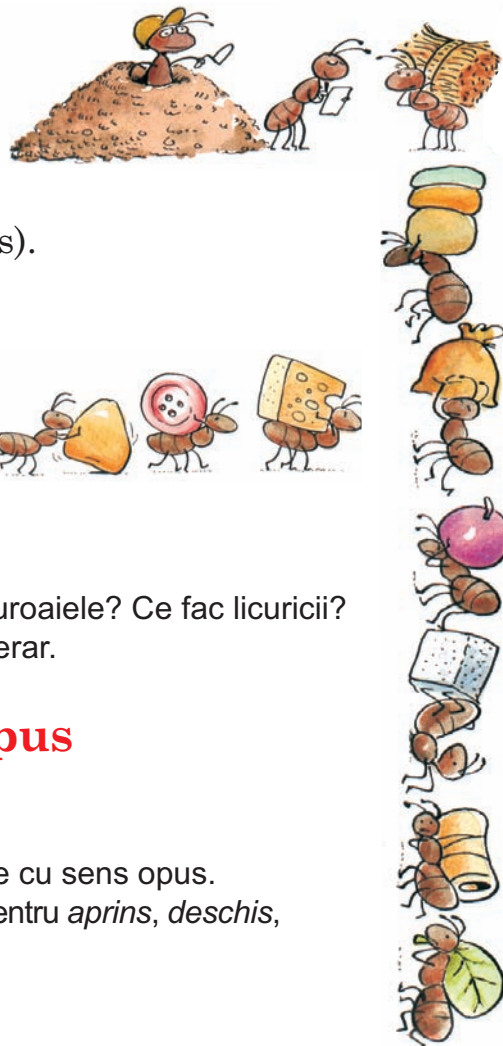
chirpici – material de construcție în formă de cărămidă, făcut din amestec de lut, paie și bălegar uscat la soare.

Mușuroaie mari și mici

de Marin Sorescu

Mușuroaie mari și mici
Păzite de licurici
Care dorm și țin, în vis,
Câte-un ochi aprins (deschis).

Și furnici în mușuroaie
Fac chirpici, adună paie
Să zidească din chirpici
Mușuroaie mari și mici.

Răspunde!

1. Cum construiesc furnicile mușuroaiele? Ce fac licuricii?
2. Motivează că textul dat este literar.

Cuvintele cu sens opus

Descoperă!

1. Găsește, în textul dat, cuvintele cu sens opus.
2. Indică un cuvânt cu sens opus pentru *aprins*, *deschis*, *să zidească*.

Reține!

- În limba română, există **cuvinte cu sens opus** (*tânăr – bătrân*).

Lucrează!

1. Precizează care sunt cuvintele cu sens opus din propoziția de mai jos.
În locul zilelor lungi și călduroase, au venit zile scurte și răcoroase.
2. **Joc. Coșul cu grăunțe.** Lucrează în pereche. Unul este greiere și celălalt furnică. Greierele primește câte o grăunță pentru fiecare cuvânt cu sens opus pe care îl găsește pentru cele de mai jos.
dulce • atent • urcă • adevăr • plăcut • trist • aici •
intră • înapoi • leneș

Fă performanță!

- Citește-le colegilor primele două strofe din poezia *O furnică* de Tudor Arghezi.

Dezgheț. Detectează imaginarul!

Învățătorul citește următorul text: *Într-o zi, am luat avionul ca să mergem la grădina zoologică. Am aterizat în cușca girafelor. Gâturile lor au fost scările pe care am coborât din avion. Ne-au așteptat cu flori leii. Un struț foarte cult a fost ghidul nostru. Când ne-am întors la școală, am descris animalele care ne-au plăcut cel mai mult. Pe un post-it, elevii scriu un element imaginar din textul ascultat. Citesc și lipesc pe un panou post-itul.*

Conținuturi

- Citirea textelor. Alineatul
- Transcriere. Scriere imaginativă

Alineatul

Creatura misterioasă

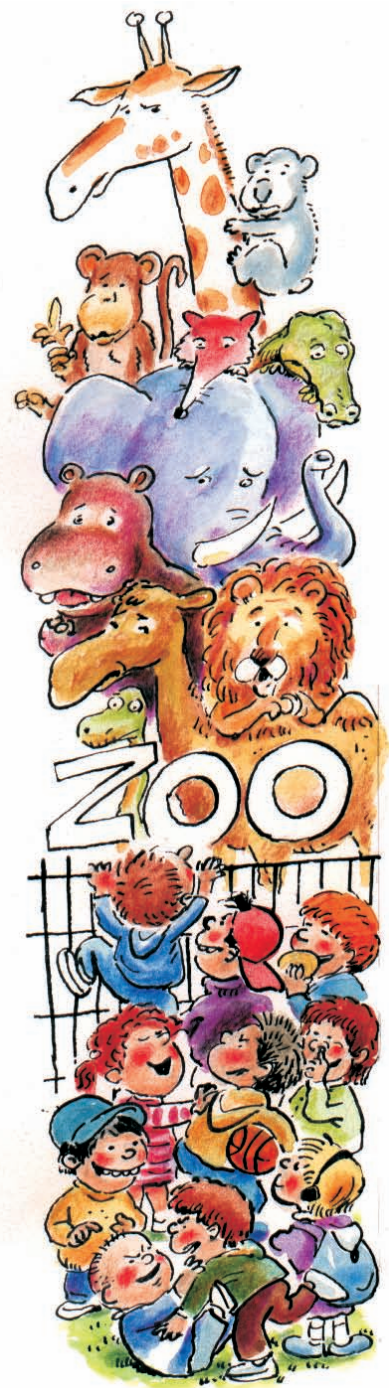
de Matthew Lipman

Motivul pentru care am născocit o poveste este că toată clasa trebuia să facă una.

Nu știam că trebuia să inventăm o poveste până când domnul Pop nu ne-a spus că o să mergem la grădina zoologică.

Domnul Pop este învățătorul nostru. Înainte de pauza mare și-a scos ochelarii și ne-a spus:

— Vreau să vă gândiți fiecare la un animal. Poate să fie o pasăre sau o reptilă, cum vreți. O să fie creatura voastră misterioasă. Când o să cutreierați prin grădina zoologică, uitați-vă bine. Când o veți găsi, gândiți-vă cum ați putea face o poveste despre ea. După vizită, o să spuneți fiecare povestea creaturii misterioase.

Răspunde!

1. De ce inventează copiii o poveste?
2. Ce legătură este între titlul fragmentului și conținut?
3. Găsește, în text, două cuvinte cu același sens pentru *a imagina*.
4. **Joc.** Descoperă, în careu, numele a opt animale din ilustrația de mai sus. Câștigă cel care termină primul corect.

C	Ă	M	I	L	Ă	G	D	X	M	V	U	L	P	E	L	I	R	A	Ț	Ă
W	A	E	L	E	F	A	N	T	Ș	A	R	P	E	N	G	Â	S	C	Ă	P
M	A	I	M	U	Ț	Ă	O	Z	G	N	S	H	I	P	O	P	O	T	A	M

Vocabular

reptilă – animal târător cu piele groasă, solzoasă.

misterios – tainic, enigmatic, care nu este cunoscut încă.

5. Compară copiii din ilustrație cu unul dintre animalele de la grădina zoologică. De exemplu: *Băiatul se cațără pe gard ca o maimuță.*

Alineatul

Descoperă!

1. Câte fragmente încep cu un rând retras în textul de la pagina 34?
2. După ce crezi că s-au grupat comunicările din fragmentele care încep cu un rând retras?

Reține!

- **Alineatul** este un rând retras într-un text pentru a marca schimbarea ideii.
- Linia de dialog se scrie cu alineat.

Lucrează!

1. Indică numărul de alineate al textului de la pagina 28.
2. Alege un animal din ilustrația de la pagina 34 și spune o poveste despre felul în care a fost capturat și adus la grădina zoologică.
3. **Joc. Ce văd?** Lucrează în grupă de 4–5 elevi. Descrieți în trei alineate animalele de mai jos, orientându-vă după elementele date. Citiți lucrările voastre.

- urechi
- colți
- trompă

- coamă
- colți
- gheare

- blană
- coamă
- bot

- urechi
- membre
- coadă

4. Completează cu numele animalelor potrivite expresiile de mai jos.
 - Fricos ca ...
 - Viclean ca ...
 - Încăpățânat ca ...
 - Credincios ca ...
 - Curajos ca ...
 - Mut ca ...
 - Blând ca ...
 - Ursuz ca ...
5. Găsește un cuvânt cu sens opus pentru cuvintele de mai jos.
blând • greu • înalt • mare • sprinten
6. **Joc. Ghicește!** Folosește două serii de cărți de joc: pe unele se găsesc imagini cu animale și pe celelalte un text cu descrierea fiecărui animal. Cele două feluri de cărți se împart în mod egal jucătorilor. Unul citește și altul oferă cartea cu imaginea. Câștigă cel care termină primul cărțile.
7. Transcrie primul alineat al textului în caiet.
8. **Portofoliu. Animalele sălbatice.** Prezintă un animal de la grădina zoologică prin imagine și text. Poți folosi o enciclopedie pentru copii sau site-ul toateanimalele.ro.

Fă performanță!

- Citește-le colegilor fragmentele care îți plac din *La grădina zoologică* de Marin Sorescu din volumul *Unde fugim de-acasă?*.

Dezgheț. Emisiunile preferate

Fiecare elev spune care este emisiunea lui de televiziune preferată.

Conținuturi

- Citirea textelor. Poezii despre universul copilăriei
- Dictare
- Acordul în număr

Vocabular

ciubuc – pipă cu țevă lungă, folosită de turci la fumat.

Jacques-Yves Cousteau (pronunțat Jac Iv Custo) – explorator al oceanelor, producător de filme documentare de succes transmise de televiziunile din mai multe țări.

cu toptanul – în cantitate mare, cu grămada.

generic – partea de început sau de sfârșit a unui film în care sunt indicați cei care au făcut filmul.

La televizor

de Grete Tartler

În zilele noastre, așadar,
mâțele nu se mai uită în calendar,
ci, așteptând secolul viitor,
se uită la televizor.

Așa că astăzi
orice pisică
știe că balena
e foarte mică,
fiindcă a lins deseori, neavând încotro,
ecranul cu jivinele din Cousteau.

Iar motanul nostru, boier Tuzluc,
îmi cere desert, cafea și ciubuc,
fiindcă a înghițit elefanți cu toptanul
când a lins ecranul
și hipopotami cu bucata
să dea filmul gata
și, când a ajuns la generic,
s-a făcut întuneric!

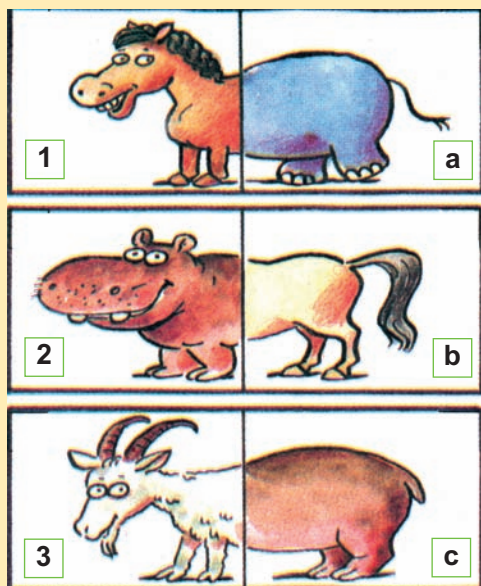
Răspunde!

1. Cine se uită la televizor în text?
2. Ce fel de emisiuni vede motanul? Care sunt animalele despre care se informează de la televizor?
3. Găsește un cuvânt cu același sens pentru *secol* și *se uită*.
4. Explică expresia *se uită ca mâța în calendar*.
5. Scrie după dictare.

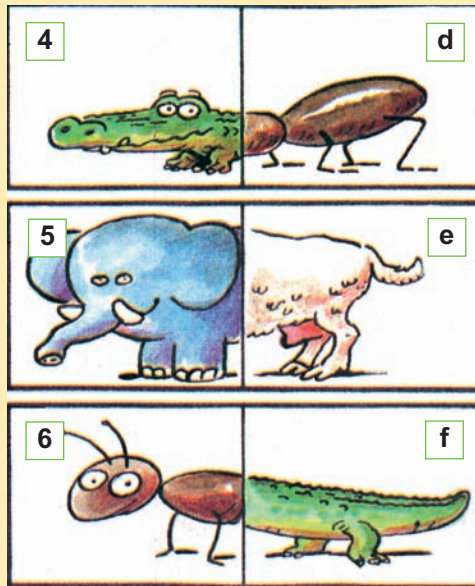
Mă uit la emisiunile despre animale sălbatice. Aflu astfel multe informații. Îmi plac și desenele animate ale căror personaje sunt animale.

Lucrează!

1. Motanul a tăiat desenele în două și le-a amestecat. Reconstituie fiecare desen și scrie numele animalelor în caiet, ca în modelul dat.

1	b	cal
		
		

2. Transcrie propozițiile, în caiet, folosind forma corectă.

Elefanții *merge/merg* încet. • Hipopotamii *înghitel/înghit* multă apă. • Mâțele *priveștel/privesc* la televizor. • Pisoii *este/sunt* tărcăți.

3. Alege cuvintele potrivite pentru a forma propoziții corecte.

El	}	râd.
Ei		

Ea	}	vorbește.
Ele		

El	}	vine.
Ei		

Ea	}	știu.
Ele		

4. Completează textul de mai jos, folosind cuvintele din dreapta.

Maimuțele ... vesele la leoparzi. Urșii ... leneș prin cușcă.
Lupii, vulpile și jderii ... colții către vizitatorii gălăgioși.
Crocodilul ... viclean.

pășeau
clipea
priveau
scoteau

5. Corectează greșelile din propozițiile de mai jos.

Curiozitatea și neastâmpărul poate duce la accidente. • Îngrijirea atentă și constantă a animalelor le-au asigurat sănătatea. • Citirea compunerilor mi-au adus un calificativ bun.

Fă performanță!

- Citește poezia *Tanti Pisi-Poznă* de T.S. Eliot din volumul *Cartea lui Moș Oposum despre Pisticile Poznașe*.

Dezgheț. Reține informația

Învățătorul citește următorul text: *Înainte de apariția oamenilor, au existat pe pământ dinozauri. Denumirea lor înseamnă „șopărlă înfricoșătoare”, fiindcă erau înrudiți cu șerpii și crocodilii. Aveau pielea solzoasă și făceau ouă. Unii erau carnivori, hrănindu-se cu animalele vâdate, alții erau erbivori, mâncând plante. Erau de toate mărimile. Cel mai mare era seismozaurus, care avea 40 de metri lungime. Nu se știu motivele pentru care au dispărut. Astăzi, se pot vedea în muzee schelete reconstituite ale dinozaurilor. Elevii scriu pe un post-it, unii ce au reținut despre denumire, alții despre mărime și alții despre hrănire.*

Conținuturi

- Citirea textelor. Așezarea textului în pagină
- Transcriere. Revista clasei

Vocabular

dihanie – animal sălbatic, fiară, monstru, jivină.

uriaș – enorm, gigantic, mult mai mare decât în mod obișnuit.

muzeu – loc în care se strâng, se păstrează și se prezintă obiecte de mare interes pentru trecut, pentru cunoaștere, pentru pictură, pentru muzică etc.

schelet – toate oasele care susțin corpul unui animal.

Barabumbosaur

de Cezar Petrescu

— Și cum spuneai, Nelule, că se numește animalul ăla?

Nelu rosti pe nerăsuflăte:

— Barabumbosaur.

— Nu există asemenea animal.

— Ba l-am văzut cu ochii mei. Eram la mare. Deodată, din apă a apărut o dihanie uriașă, scoțând aburi și fum pe nări.

Duminică, fusese la muzeu cu unchiul Alexe. Îl uimiseră mai ales scheletele unor animale mari cât casa care au trăit în alte vremuri.

Nelu zugrăvea animalul inventat de el după modelul dihaniiilor din muzeu.

— Avea un cap cât un tramvai. Și un bot lung cât de aici, în banca din față. Dinții erau mai mari decât un cap de om. Gâtul era cât trei vagoane de tren. Așa era barabumbosaurul.

Nelu era fericit. Născocise un animal.

Răspunde!

1. De unde îi vine lui Nelu ideea de a inventa un animal? Dar denumirea acestuia de unde crezi că vine?
2. **Joc. Ștafetă.** Fiecare elev citește câte o comunicare și dă ștafeta mai departe.
3. Câte alineate are textul?
4. Indică un cuvânt cu același sens pentru *rosti*, *vreme*, *zugrăvea*.
5. Menționează un cuvânt cu sens opus pentru *mare*, *lung*, *fericit*.
6. Precizează alte sensuri decât cele din text ale cuvintelor *ochi* și *cap*.
7. Găsește și citește fragmentul în care este descris barabumbosaurul. Cum ți se par dimensiunile lui?
8. **Proiect.** Lucrează în grupă de 4–5 elevi. Comparați desenul de mai sus cu descrierea făcută de Nelu. Găsiți, cel puțin, două deosebiri. Realizați apoi un poster cu propriul vostru desen, pe care să scrieți și însușirile barabumbosaurului. Prezentați-l în fața clasei.

Așezarea textului tipărit în pagină

Descoperă!

1. Pe câte coloane este așezat textul literar de la pagina 38? Ce rol are ilustrația?
2. Precizează numărul de coloane din pagina de carte și de revistă de mai jos.

Ruxi

de Matthew Lipman

— Domnule Pop, a întrebat George, azi, în vizită la grădina zoologică, putem să mergem fiecare unde vrea sau trebuie să stăm în grup?

— Mă bucur că m-ai întrebat, pentru că trebuie să vă atrag atenția asupra acestei reguli. Vom rămâne toți împreună.

— Asta e o regulă de grădina zoologică sau de școală? a întrebat Dana.

— E o regulă școlară, i-a răspuns domnul Pop. Grădina zoologică are regulile ei, pe care ai să le vezi pe anunțurile de acolo.

— Da, făcu Jeni. Știu. Nu atingeți gratiile de la cușca leopardului! Nu dați mâncare urșilor polari!

— Domnule Pop, a spus Robert, suntem mari. De ce trebuie să avem reguli pentru orice?

— Și adulții au reguli. De exemplu, regulile gramaticale. Nu pot spune *Căinii stă pe pajiște*. Trebuie să spui *Căinii stau pe pajiște*.

— La fel e și când joci ceva, spune Jeni. Nu există joc fără reguli.

Descoperire extraordinară!

ÎN CĂUTAREA DINOZAUROILOR

Văzând fosilele, băiatul de opt ani a exclamat: *Tati, acesta este un raptor!*

Primele descoperiri ale existenței dinozaurilor au fost făcute în urmă cu 300 de ani. S-au găsit mai întâi fragmente de oase și apoi dinți uriași. Rămășițele acestor animale dispărute de mult timp se numesc fosile. Specialiștii curăță oasele găsite în pământ și încearcă să le assembleze ca într-un puzzle uriaș.

În muzeele de științe naturii, se găsesc expuse

scheletele acestor animale care, astăzi, se pot vedea doar în filme.

Un dinozaur raptor de mici dimensiuni a fost găsit în 2010 și în țara noastră, în zona Sebeș-Alba. Descoperirea s-a datorat fiului unui geolog care făcea niște cercetări pe teren însoțit de băieții săi de șase și opt ani. Fiul cel mare, pasionat de dinozauri, la vederea ghearei de la unul

dintre membrele din spate ale fosilei descoperite de tatăl său a exclamat: *Tati, acesta este un raptor!* Exemplarul a fost botezat balaurul bondoc.

3. Indică ordinea în care se citesc aceste coloane, numerotându-le.
4. Ce rol are ilustrația la articolul din revistă? Dar literele îngroșate și înclinare?

Reține!

- **Textul tipărit** se poate așeza în pagină pe o coloană, pe două sau pe mai multe coloane. Lectura începe de la coloana din stânga paginii. Textul și imaginea se pot completa reciproc.
- Literele îngroșate se folosesc pentru evidențierea informațiilor și cele înclinare pentru citare. În reviste și în ziare, mărimea și culoarea literei sunt folosite pentru sublinierea informației.

Lucrează!

1. Precizează numărul de aliniate al textului din pagina de carte de la exercițiul 2.
2. **Joc. Animale imaginare.** Lucrează în pereche. Formați nume de animale imaginare din cuvintele date, unindu-le două câte două, ca în modelul de mai jos.

elefant

+ fantomă

= elefantomă

vacă + capră • oaie + iepure • rinocer + cerb • maimuță + țârm • girafă + far • pisică + cal

3. **Portofoliu.** Lucrează în grupă de 4 – 5 elevi. Descrieți un animal imaginar ce poartă un nume dintre cele găsite la exercițiul 2. Puteți adăuga un desen. Prezentați lucrarea în fața casei.
4. **Proiect.** Realizați o revistă a clasei care să prezinte dinozaurii. Scrieți articolele pe computer și folosiți imagini.

Fă performanță!

- Citește povestirea *Un mamifer vertebrat* de Mircea Sântimbreanu. Ce învățătură ai desprins?

Vreți să știți cum arătau dinozaurii?

Expoziția
**Planeta în urmă
cu 200 de milioane de ani**
este deschisă între
1 noiembrie și
1 decembrie la Muzeul
Grigore Antipa

**Veți descoperi că natura
n-a fost întotdeauna cum o știți.**

Biletul este 10 lei
Pentru elevi și studenți intrarea este gratuită

Muzeul Național de Istorie Naturală *Grigore Antipa*,
Șoseaua Kiseleff, nr. 1, sector 1

Marți – vineri, 10 – 18
Sâmbătă – duminică, 10 – 19
Luni închis

Mijloace de transport: metrou: Piața Victoriei;
autobuz: 182, 300, 783, 784; tramvai: 24, 34, 46, 1, 45

► Descoperă!

1. Citește afișele de mai sus. Precizează ce informații transmit.
2. Explică prin ce se deosebesc afișele.
3. Unde sunt plasate imaginile și ce arată?
4. Citește din primul afiș textul de sub imagine și menționează ce informații dă.
5. Ce rol are imaginea în al doilea afiș?
6. Ce culori au fost folosite în afișe? Ce rol crezi că au?
7. Găsește reclamele din cele două afișe. Citește-le.
8. Unde se lipesc afișele?

Dinți de dinozaur

cu pasta

► Reține!

- **Afișul** este un text expus public prin care se dau informații despre o manifestare culturală, socială, politică sau se face o reclamă. Afișul cuprinde în mod obișnuit:
 - informații despre locul, data, ora, programul unui eveniment;
 - un desen sau o fotografie.
- Textul de sub imagini oferă explicații. În publicitate, textul și imaginea au aceeași importanță.

► Lucrează!

1. Inventează o altă reclamă pentru primul afiș, care să nu fie o întrebare.
2. **Proiect. Am o idee. Întâlnirea dinozaurilor.** Lucrează în pereche. Scrieți textul unui afiș amuzant pentru o întâlnire a dinozaurilor. Indicați locul, data, ora și reclama. Stabiliți câștigătorii prin vot.
3. **Joc de rol.** Discutați în grupă de 3–4 elevi despre igiena personală zilnică, despre igiena locuinței și a clasei, plecând de la al doilea afiș.
4. **Proiect.** Lucrează în grupă de 4–5 elevi. Realizați un afiș prin care să anunțați o serbare a clasei voastre. Folosiți o coală mare, culori, desene, fotografii. Organizați o expoziție cu afișele și, după un tur al gale-riei, alegeți-l pe cel mai bun.
5. **Portofoliu.** Realizează un afiș turistic prin care faci reclamă localității în care trăiești. Precizează perioada vizitei și inventează o reclamă.

Titlul → *Semenii*
 Autorul → *de Mircea Cărtărescu*

*Eram singuri în tot muzeul.
 Lina se așază dedesubtul di-
 nozaurului. La doi metri deasupra,
 vedeam coastele și oasele coloanei.
 Teasta cât amândouă corpurile
 noastre atârna. Dintre picioarele
 groase ca stâlpii priveam fiarele
 de susținere.*

*Le desfăcurăm. Scheletul căru
 în genunchi. Suirăm triumfă-
 tori pe teastă.*

1

Titlul → *Cartea cu Apolodor*
 Autorul → *de Gellu Naum*

*La circ, în Târgul Moșilor
 Pe gheata unui răcitor,
 Trăia voios și zâmbitor
 Un pinguin din Labrador.*

*- Cum se numea? - Apolodor.
 - Și ce făcea? - Cânta la cor.
 Deci nu era nici scamator,
 Nici acrobat, nici dansator.
 Făcea și el ce-i mai ușor.
 Cânta la cor. Era tenor.*

2

Descoperă!

1. Citește, în gând, textele de mai sus.
2. Cum este plasat titlul față de text în paginile de mai sus?
3. Câte alineate are primul text?
4. Prin ce se deosebește al doilea text de primul?
5. Ce fel de literă se folosește la începutul titlului?

Reține!

- Titlul unui text scris de mână este așezat la mijlocul rândului. Primul cuvânt din titlu se scrie cu literă mare. După titlu nu se pune punct. Numele autorului se scrie în dreapta paginii, sub titlu.
- Textul începe cu alineat. Un text are mai multe alineate. Între cuvintele unui text scris de mână, se lasă un spațiu suficient pentru a fi ușor citite.

- Versurile se scriu, de obicei, cu literă mare la început, dar se pot scrie și cu literă mică.

Lucrează!

1. Copiază primul text în caiet.
2. Lucrează împreună cu un coleg. Schimbați caietele între voi și corectați-vă. Puteți organiza o microexpoziție cu cele mai frumoase caiete.
3. Transcrie din manual opt versuri care ți-au plăcut.
4. **Proiect. Am o idee. Spectacolul.** Pentru serbarea clasei, pregătește un moment în care să joci împreună cu alți colegi textul *Barabumbosaur* de Cezar Petrescu. Scrie pe o foaie de caiet rolul care îți revine.

1. Citește, în gând, textul de mai jos.

Accidentul

de Iuliu Rațiu

Albă-ca-Zăpada ieșise la plimbare cu cei șapte pitici. Totul era atât de frumos, încât piticul cel mic de stat se oprișe în mijlocul drumului.

Atunci, l-a lovit un automobil condus de un melc.

— Mă grăbeam spre gară, a spus melcul, dorind să-l ducă la spitalul piticilor.

— Ești vinovat, a apreciat un șarpe.

Albă-ca-Zăpada i-a spus piticului:

— Ești și tu vinovat! N-ai respectat regulile de circulație.

2. Motivează că textul dat este literar.

3. Indică alt sens decât cel din text al cuvântului *stat*. Construiește o propoziție cu acest sens.

4. Asociază propozițiile de mai jos cu ilustrațiile corespunzătoare.

• În fața piticului, este un bloc.

• Piticul are un bloc de desen.

• Am deschis ușa cu cheia.

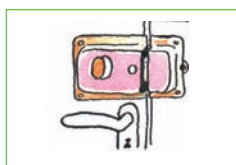

• Am scris pe portativ cheia sol.

• Leul are coamă bogată.

• Leul este moneda noastră națională.

5. **Joc.** Lucrează în pereche. Alcătuiți propoziții din care să reiasă sensul cuvintelor ilustrate mai jos.

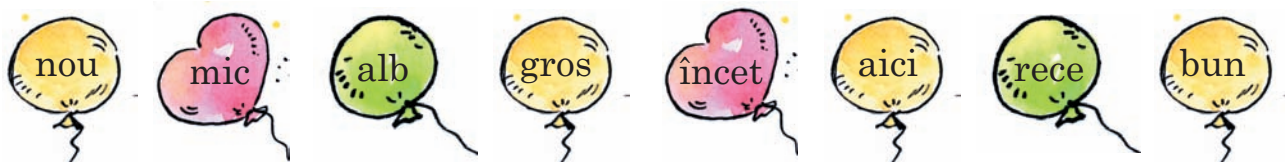
6. Menționează un cuvânt cu sens opus pentru următoarele cuvinte din textul dat: *frumos*, *vinovat*, *a spus*.

7. Unește cuvintele din prima coloană cu cele care au înțeles opus din a doua coloană.

rapid	bun	adevăr	dușman
rău	ghinion	curat	minciună
noroc	lent	prieten	murdar

8. **Joc.** Lucrează în grupă de 4–5 elevi. Găsiți un cuvânt cu sens opus celor de pe baloane. Câștigă cei care adună cele mai multe baloane.

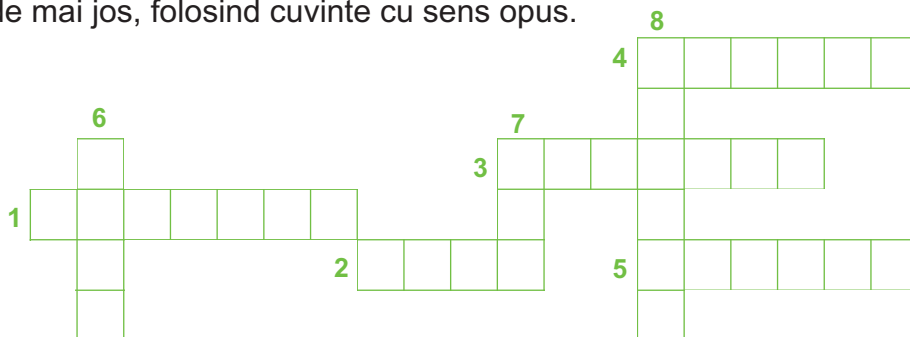

9. **Joc.** Găsește, în seriile de mai jos, cuvintele cu sens opus față de primul. Câștigă cel care termină primul corect.

- bucuros • trist • amărât • îndurerat • desfătat • întristat • mâhnit
- prost • deștept • inteligent • isteț • nătâng • ager • priceput • bleg
- a se grăbi • a potoli • a zori • a domoli • a tempera • a încetini • a astâmpăra • a liniști

10. Completează careul de mai jos, folosind cuvinte cu sens opus.

- dezordonat
- rece
- ieșire
- complicat
- odihnit
- slab
- rai
- glumeț

11. Indică un cuvânt cu același sens și un cuvânt cu sens opus pentru *harnic*, *șansă*, *a se deplasa*.

12. Explică pentru ce este folosit semnul două puncte în textul de la exercițiul 1.

13. Scrie o propoziție în care să folosești semnul două puncte înaintea unei enumerări.

14. Precizează câte alineate are textul de la exercițiul 1. Transcrie primele două alineate.

15. Alege forma potrivită a cuvintelor pentru ca propozițiile să fie corecte.

- Melcii se *grăbea/grăbeau* spre gară.
- Albă-ca-Zăpada îl *certa/certau* pe pitic.
- Piticii *este/sunt* vinovați.

16. **Joc de rol.** Participă, împreună cu 3–4 elevi, la o discuție despre cauzele accidentului din textul de la exercițiul 1 și despre necesitatea respectării regulilor de circulație.

17. **Proiect.** Realizați un afiș pentru spectacolul *Albă-ca-Zăpada și cei șapte pitici* susținut de clasa voastră.

1. Citește fragmentul de mai jos. Precizează numărul de alineate din text.

Inimă de clopoțel

de Luiza Vlădescu

Un clopoțel argintiu plânge. Toată familia îl ceartă:

- Ce fel de clopoțel ești tu? Să-ți fie rușine!
- Ai ascultat la ușa clasei și, când ai auzit că băiatul cu ochi albaștri e scos la tablă, ai sunat de recreație.

Clopoțelul spune:

- Prietenul meu nu știa lecția.
- Faci neamul clopoțelilor de râs.

2. Precizează un cuvânt cu sens opus pentru *plânge*, *spune*, *prieten*.
 3. Indică alt sens decât cel din textul dat pentru *clopoțel*, *ochi*, *tablă*.
 4. Transcrie primele două alineate ale textului dat, ținând seamă de plasarea titlului și a numelui autorului.

Portofoliu. Alcătuieste o mapă în care să pui lucrările privitoare la aspectele din realitate pe care le-ai alcătuit în această unitate. Completează și reorganizează mapa cu lucrări cu texte imaginate, folosindu-le pe cele create în această unitate.

	FOARTE BINE	BINE	SUFICIENT
1	indicare corectă	un alineat greșit	două alineate greșite
2	trei cuvinte	două cuvinte	un cuvânt
3	trei cuvinte	două cuvinte	un cuvânt
4	două greșeli	patru greșeli	șase greșeli

Autoevaluare

Unitatea 1

F.B.
B.
S.

Unitatea 2

F.B.
B.
S.

Competențe specifice

În această unitate de învățare, profesorul va urmări formarea următoarelor competențe specifice din programă:

1.1. exprimarea interesului pentru receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute;

2.1. formularea unor enunțuri proprii în situații concrete de comunicare;

2.2. transmiterea unor informații printr-o suită de anunțuri înălțuite logic;

2.3. participarea cu interes la dialoguri, în diferite contexte de comunicare;

3.1. citirea unor mesaje scrise, întâlnite în mediul cunoscut;

3.3. identificarea semnificației unor simboluri în contexte cunoscute;

4.1. scrierea unor mesaje, în diverse contexte de comunicare;

4.3. exprimarea unor idei, sentimente, păreri prin intermediul limbajelor convenționale.

Dezgheț. Ciorchine

Învățătorul scrie în mijlocul tablei, cu roșu, cuvântul *iană*. Fiecare elev spune un cuvânt sugerat de acest termen. Învățătorul scrie cuvintele și stabilește legăturile semantice dintre acestea.

Conținuturi

- Citirea textelor. Poezii despre universul copilăriei
- Transcriere. Dictare. Scriere imaginativă
- Descrierea unui fenomen

Iarna pe uliță

de George Coșbuc

A-nceput de ieri să cadă
Câte-un fulg, acum a stat,
Norii s-au mai răzbunat
Spre apus, dar stau grămadă
Peste sat.

Nu e soare, dar e bine
Și pe râu e numai fum.
Vântu-i liniștit acum,
Dar năvalnic vuiet vine
De pe drum.

Sunt copii. Cu multe sănii,
De pe coastă vin țipând,
Și se-mping și sar râzând,
Prin zăpadă fac mătănii
Vrând-nevrând.

Răspunde!

1. **Joc. Lanțul.** Fiecare elev citește câte un rând din poezie.
2. Care sunt semnele iernii în această poezie?
3. Menționează un cuvânt cu același sens pentru următoarele cuvinte din text: *apus*, *liniștit*, *vuiet*, *drum*.
4. Precizează un cuvânt cu sens opus pentru a *început*, *bine*, *multe*, *râzând*.
5. Găsește alte două sensuri decât cel din text pentru cuvântul *mai*. Construiește două propoziții cu aceste sensuri.
6. Cum se joacă în zăpadă copiii satului?
7. Memorează poezia.
8. **Joc.** Participă la un concurs de recitări. Juriul alcătuit din cinci elevi va nota pronunțarea clară a cuvintelor, intonația potrivită, gesturile și mimica.
9. Transcrie prima strofă a poeziei.
10. Scrie, după autodictare, primele două versuri din ultima strofă de mai sus.
11. **Joc. Intrusul.** Lucrează în pereche. Găsește cuvântul nepotrivit dintre cele de mai jos. Câștigă cei care termină primii corect.
grămadă • morman • maldăr • purcoi • troian

Vocabular

năvalnic – care nu poate fi stăpânit.

coastă – porțiune de teren înclinată, pantă.

mătanie – îngenunchere și înclinare a corpului până la pământ (în text, înseamnă căzătură și este folosit pentru a-i lua în râs pe copii).

Descrierea unui fenomen

Descoperă!

1. Spune ce vezi în jurul tău iarna.
2. Ce sunete se produc iarna? Ce le produce?
3. Cum te simți în aer liber iarna? Ce ți se poate întâmpla, dacă, de exemplu, nu ai mănuși?
4. **Proiect.** Pune o farfurie cu apă pe calorifer și una în congelator. Spune ce se întâmplă cu apa.
5. Explică din ce cauză apare chiciura sau înghețul în timpul iernii.

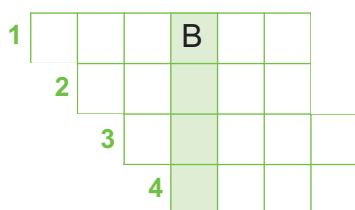

Reține!

- Pentru a descrie un fenomen se prezintă ceea ce se vede, se aude, se simte. Se arată, de asemenea, care sunt cauzele fenomenelor.

Lucrează!

1. **Proiect.** Lucrează în grupă de 4–5 elevi. Descrieți venirea nopții. Realizați un desen și notați cuvintele-cheie pentru descrierea orală a fenomenului. Un reprezentant al grupei face oral prezentarea.
2. Descrie oral o ploaie de vară și una de toamnă.
3. **Portofoliu.** Descrie, în 3–5 propoziții, fenomenul de viscol. Dă un titlu sugestiv textului tău și pune-l în mapa de lucrări originale.
4. Completează rebusul și vei descoperi pe verticală denumirea copacului verde în toate anotimpurile.

1. numele autorului poeziei *Iarna pe uliță*
2. anotimpul prezentat în poezia de mai sus
3. mijloc de transport folosit iarna
4. locul de unde vine vuietul în textul de la pagina 46

5. **Joc. Mesajul codat.** Lucrează în pereche. Inventati un semn pentru fiecare literă din alfabet și scrieți un mesaj, ca în modelul de mai jos. Schimbați mesaje codificate cu alți colegi prin care le puteți spune ce daruri doriți să primiți de Crăciun.

Fă performanță!

1. Citește-le colegilor poezia *Bradul* de Vasile Alecsandri.
2. Citește integral *Iarna pe uliță* de George Coșbuc.

Dezghet. Darul lui Moș Crăciun

Fiecare elev primește o cutiuță în care se află un bilet pe care este scris un cuvânt ce denumește un cadou pe care l-ar putea primi în ajunul Crăciunului. Elevii citesc biletele cu voce tare.

Conținuturi

- Citirea textelor
- Virgula. Dictare
- Dialoguri despre familie

În ajunul Crăciunului

de E.T.A. Hoffmann

În ajunul Crăciunului, copiilor nu le era deloc îngăduit să intre în odaia din mijloc. Ei stăteau în cămăruța din spate. Se întunecase.

Tata și mama au deschis ușa și le-au spus:

— Copii, veniți!

Bradul înalt era plin de mere aurite și argintate. Ce avea mai frumos erau lumânărilele.

Maria a zărit păpuși, jucării, cărți. O atrăgea o rochiță de mătase împodobită cu panglici. Ea a întrebat:

— Am să o îmbrac, mamă?

Maria a observat mai târziu lângă brad un omuleț.

— Tată, al cui o fi omulețul acela drăgălaș de lângă pom?

— Al vostru. El o să spargă nucile tari.

Omulețul grațios era un spărgător de nuci.

— Maria, dacă îți place atât de mult, e al tău.

Răspunde!

1. **Joc. Ștafeta.** Fiecare elev citește o comunicare și dă ștafeta mai departe.
2. Când se petrec întâmplările din text?
3. Găsește fragmentul în care este prezentat bradul de Crăciun. Citește-l cu voce tare.
4. Ce daruri a găsit Maria în jurul bradului?
5. Identifică două cuvinte cu același sens în primul alineat al textului.
6. Formează cuvinte care denumesc obiecte mai mici decât cele obișnuite, după modelul de mai jos, de la *păpușă*, *carte*, *jucărie*, *mătase*.

lumânare

lumânărică

Vocabular

îngăduit – permis.

grațios – care are finețe și gingășie în mișcări.

7. **Joc de rol.** Lucrează în grupă de 3 – 4 elevi. Discutați despre felul în care petreceți în familie ajunul Crăciunului.

8. Desparte propoziția de mai jos în cuvintele din care este alcătuită.

Maria a primit ca dar un spărgător de nuci.

9. Scrie, după dictare, textul de mai jos.

Pentru Crăciun pregătim casa festiv. Punem o coro-niță de brad la ușă. Prindem ghirlande în camere.

Virgula

Descoperă!

1. Cuvintele scrise cu roșu în propoziția de mai jos numesc cadourile văzute de Maria. Aceste cuvinte alcătuiesc o enumerare, adică o înșiruire de elemente. Arătați ce semn s-a pus între aceste cuvinte. Maria a zărit păpuși, jucării, cărți.
2. Arătați ce semn separă cuvintele scrise cu roșu de restul comunicării.
 - a. — Maria, jucăria e a ta.
 - b. — Știi, tată, al cui o fi omulețul acela drăgălaș?
 - c. — Am să o îmbrac, mamă?
3. Ce arată cuvintele scrise cu roșu în exemplele de la exercițiul 2? Unde sunt așezate în comunicare?

Reține!

- **Virgula (,)** este semnul care se pune între cuvintele dintr-o enumerare sau care desparte cuvintele ce arată o strigare de restul comunicării. Cuvintele care arată o strigare pot fi plasate la începutul, în interiorul și la sfârșitul comunicării. Virgula redă, în scris, o pauză scurtă.

Lucrează!

1. Transcrie textul de mai jos, punând în casete semnele de punctuație potrivite:

Se apropie Crăciunul ☐ Maria ☐ Oana și Alexandru împodobesc bradul ☐
Pun pe crenguțele lui globulețe ☐ lumânările ☐ betea argintie ☐ Mama lor este încântată de frumusețea deosebită a pomului și le spune ☐
— Copii ☐ bradul arată minunat ☐
2. Explicați folosirea virgulelor în textul de mai jos.

Este târziu. Lângă brad sunt bomboane, avioane, mașinuțe, ursuleți. Copilului nu îi vine să se despartă de ele. Mama îl trimite la culcare. El îi răspunde:
— Numai o clipă, mamă! Vreau să văd cum zboară avionul.
3. Construiți un scurt text în care să folosiți trei virgule.
4. Ascultă, citit de învățător, capitolul *Minunății* din *Spărgătorul de nuci* de E.T.A. Hoffmann, din care face parte fragmentul dat.
5. Vezi un fragment din baletul realizat după *Spărgătorul de nuci*. Spune ce ți-a plăcut.
6. Copiază caligrafic propoziția de mai jos.

Așteptăm Crăciunul nerăbdători.

Fă performanță!

- Citește-le colegilor poezia *Uite, vine Moș Crăciun!* de Otilia Cazimir din volumul *Baba Iarna intră-n sat*.

Dezgheț. Ninsoarea

Fiecare elev primește un fulg de zăpadă făcut din hârtie pe care trebuie să scrie ce sentiment îi produce ninsoarea. Citește cuvântul și lipește fulgul pe un panou.

Conținuturi

- Citirea textelor. Textul liric

Textul liric

Ninge

de Nichita Stănescu
și Gheorghe Tomozei

Parcă-s mâțe cu târlci,
alergând după vreo minge,
săniile cu tălpici
peste care ninge,
ninge...
De-al copiilor alai
fulgul alb când se atinge
parcă-i zahărul din ceai.
Și e frig și ninge,
ninge...

Răspunde!

1. Cum sunt considerate săniile din text? Dar fulgii de zăpadă?
2. Arată ce exprimă repetiția cuvântului *ninge*.
3. Cum se manifestă copiii când ninge?

Reține!

- Există texte care transmit mai ales sentimente și idei individuale despre lume.

Vocabular

târlci – papuci moi de casă, fără tocuri, făcuți din postav sau din lână.

tălpic (corect *tălpig*) – fiecare dintre tălpile pe care alunecă sania.

Textul liric

Descoperă!

- Alege variantele potrivite pentru poezie. Textul transmite:
a. o idee personală despre ninsoare; **b.** sentimente; **c.** o povestire.

Lucrează!

1. **Joc. Mimă.** Exprimă bucuria și tristețea prin mimică. Alegeți colegul cel mai bun prin vot.
2. Precizează ce sentimente sunt exprimate de tremuratul mâinii, strângerea pumnului, o săritură în sus.

Fă performanță!

- Citește *Noapte de iarnă* de George Topîrceanu.

Lecția 4

Dezghet. Destinatarul

Fiecare elev scrie pe un post-it o persoană căreia îi poate trimite o felicitare. Elevii citește și lipesc post-iturile pe un panou.

Conținuturi

- Citirea textelor
- Felicitarea

Felicitarea

Felicitarea de Crăciun

Descoperă!

1. Ce observi că se află pe fața felicitării?
2. Citește ce scrie pe spatele felicitării, în dreapta și în stânga.
3. Cum ți se pare textul felicitării: scurt, mediu, lung.
4. Precizează care este evenimentul cu ocazia căruia a fost scrisă felicitarea, menționând alte asemenea evenimente.

Reține!

- **Felicitarea** este un mijloc de a adresa urări rudelor, prietenilor, cunoștințelor cu ocazia sărbătorilor tradiționale sau a evenimentelor importante din viața lor. Felicitarea are un text scurt, o formulă de încheiere și semnătură. În felicitările adresate rudelor sau prietenilor, se folosește o exprimare apropiată și se semnează doar cu numele mic. În cazul celor adresate cadrelor didactice sau persoanelor mai în vârstă, se semnează cu numele întreg.

Lucrează!

1. Scrie o felicitare pe care să o trimiți bunicilor sau unui prieten.
2. **Portofoliu.** Confectionează la ora de abilități practice o felicitare pe care să o adresezi directorului școlii tale.
3. **Proiect.** Organizează o expoziție cu toate felicitările confectionate de colegii tăi și alegeți, după un tur al galeriei, cele mai reușite produse.
4. Scrie textul unei felicitări pentru un prieten care a împlinit opt ani.
5. Scrie textul unei felicitări trimise prin e-mail sau SMS.

Fă performanță!

- Citește-le colegilor tăi *Scrisoare lui Moș Crăciun* de Elena Farago.

Dezgheț. Fulgii de zăpadă

Fiecare elev primește o coală de hârtie albă de mărimi diferite și o foarfecă. Elevii execută instrucțiunile învățătorului: Împăturiți coala în patru. Tăiați un semicerc în centru și rotunjiți marginile. Tăiați câte un triunghi pe cele două părți rămase drepte. Desfaceți foaia. Fulgul de zăpadă obținut se lipește pe geamul clasei.

Conținuturi

- Citirea textelor. Textul non-literar

Fișa de fabricație

O DECORAȚIUNE PENTRU BRADUL DE CRĂCIUN CU BILE DE PING-PONG

Cum se fac decorațiunile

- Găuriți mingile de ping-pong cu un ac dintr-o parte în alta.
- Treceți o sfoară prin găuri și faceți un nod.
- Acoperiți mingile cu staniol sau cu pânză.
- Ornați cu funde sau cu bucăți de ghirlandă.

Materiale: mingi de ping-pong, staniol, bucăți de pânză, funde, bucăți de ghirlandă.

Răspunde!

1. Citește titlul și subtitlurile din fișa de fabricație de mai sus.
2. La ce folosește desenul din fișă?
3. Realizează la ora de abilități practice globulețe pentru bradul de Crăciun după fișa de mai sus.
4. Motivează că textul de mai sus nu este literar.
5. **Joc.** Lucrează în pereche. Dați exemple de texte nonliterare. Câștigă cei care au dat cele mai multe exemple corecte.

Reține!

- **Textul nonliterar** prezintă un aspect din realitate. Textele nonliterare sunt diverse: instrucțiuni de utilizare a aparatelor, rețete, reclame, articole din presă etc.

Lucrează!

1. **Proiect.** Lucrează în grupă de 4–5 elevi. Realizați un poster cu regulile pe care trebuie să le respectați la locul de lucru când confecționați ornamentele pentru bradul de Crăciun.
2. **Portofoliu.** Scrie o fișă de fabricație pentru un ornament de Crăciun. Pune-o într-o mapă și, eventual, copiază altele de la colegi.

Fă performanță!

- Citește instrucțiunile de folosire a unei tablete și utilizează-o.

Dezgheț. Melodiile Crăciunului

Elevii ascultă un colind și scriu pe un post-it ce le sugerează. Citesc textul și lipesc post-itul pe un panou.

Conținuturi

- Citirea textelor. Textul informativ

Colindele

Bună dimineața la Moș Ajun!
Am venit și noi o dată,
La un an cu sănătate.
Și la anul să venim,
Sănătoși să vă găsim!
Bună dimineața la Moș Ajun!

Răspunde!

1. Cine le aduce daruri copiilor în seara de Crăciun?
2. Cum trebuie să se poarte aceștia pentru a primi cadouri?

Descoperă!

- Citește informațiile de mai jos. Unde le poți găsi?

MINIINFO • MINIINFO • MINIINFO • MINIINFO • MINIINFO • MINIINFO • MINIINFO

Obiceiuri de Crăciun la români

Colindele sunt cântece moștenite din bătrâni. Acestea se cântă mai ales de Crăciun.

Copiii colindă în cete doar în seara de 23 decem-

brie. Textele cântate de ei sunt mici și se deosebesc de cele ale maturilor care merg să cânte în noaptea de Crăciun. În credința populară, cântatul colin-

delor la alte date aduce nenorociri.

Oamenii le fac daruri cetelor de colindători pentru urările aduse.

Reține!

- **Textele informative** sunt texte nonliterare care ajută la documentarea pentru un anumit subiect. Se găsesc în dicționare, reviste, ziare, site-uri de pe internet etc.

Lucrează!

1. Lucrează în grupă de 7–8 colegi. Pregătiți un colind pe care să-l cântați la serbarea de Crăciun pe care clasa o va da.
2. **Portofoliu.** Caută informații despre obiceiurile de Crăciun și scrie de mână sau la computer un text informativ. Poți adăuga imagini.

Fă performanță!

- Citește *Un cadou de la păpușa singuratică* de Dare Wright.

Dezgheț. Animalul meu de companie

Elevii lucrează în pereche, un copil care nu are animal de companie și unul care are. Oral, este descris animalul și celălalt îl desenează pe o coală pe care o lipește pe un panou, spunând ce animal este.

Conținuturi

- Citirea textelor
- Dictare. Transcriere
- Acordul în număr și gen

Dincolo de iarnă

de Silvia Kerim

Ninsese zile și nopți în șir. Orașul era prins sub zăpadă. Crăciunul trecuse.

Câinele încerca să se adăpostească de vântul tăios. Avea piciorul drept lovit de vreo mașină. Era slab și trist, cum sunt toți câinii pierduți de stăpânii lor. Trecuseră două zile de când stătea la colțul casei galbene. Era istovit de foame și de ger.

Deodată, peste drum, s-a deschis poarta. Cineva l-a chemat. Era un glas de copil.

Câinele a trecut prevăzător strada pustie. A intrat în curte. Copilul i-a dat un os și lapte cald. L-a mângâiat. L-a lăsat să intre în bucătărie, unde era cald.

După o lună, piciorul i s-a vindecat. A fost definitiv adoptat.

Răspunde!

1. **Joc. Lanțul.** Fiecare elev citește o comunicare din text.
2. De ce era trist câinele? Ce s-a întâmplat cu el?
3. Cine l-a găsit pe stradă?
4. Menționează un cuvânt cu același sens pentru *mașină*, *glas*, *a trecut*.
5. Identifică, în primul alineat, două cuvinte cu sens opus.
6. Găsește fragmentul în care se arată cum a îngrijit copilul câinele. Citește-l cu voce tare.
7. De ce crezi că a fost adoptat definitiv câinele?

Lucrează!

1. Transcrie alineatul în care se precizează locul și timpul acțiunii.
2. Construiește propoziții cu următoarele cuvinte din text: *istovit*, *prevăzător*, *pustie*, *adoptat*.

Vocabular

istovit – foarte obosit.

prevăzător – care ia din timp măsuri pentru a preîntâmpina neplăcerile, precaut, prudent.

adoptat – înfiat, primit în familie cu drepturi depline.

3. Găsește cuvinte cu sens opus pentru cuvântul *drept* din propozițiile de mai jos.
- Piciorul *drept* al câinelui a fost lovit de o mașină.
 - Tocul pantofului este *drept*.
 - Băiatul a judecat *drept*.
4. Alcătuieste o propoziție în care cuvântul *lună* să aibă sens complet diferit față de cel din text.
5. Scrie, în caiet, propoziția obținută din ordonarea cuvintelor de mai jos.
a • câinele • fost • de • rănit • mașină • o
6. Înlocuiește cuvântul *blând* de sub imagini cu forma potrivită a cuvintelor *vesel*, *viclean*, *deștept*, *mic*, *mare*.

câine blând

câini blânzi

cățelușă blândă

cățelușe blânde

7. Alege forma potrivită a cuvintelor din propozițiile de mai jos.
- Câinele *fricos*/*fricoasă* se ascunde de vânt.
 - Pisica *îndrăzneț*/*îndrăzneată* se joacă.
 - Fetița *milos*/*mihoasă* a adoptat un câine fără stăpân.
8. Unește cuvintele din coloana A cu acelea din coloana B.

A mama	B noastră	A iarna	B acesta
fratele	mea	băiatul	aceia
sora	meu	copiii	acelea
bunicii	noștri	fetele	aceasta

9. Transcrie textul, folosind cuvintele din stânga la forma potrivită.

adânc
mândru
moale
nou
roșu

Fetița are cizmulițe ... Acestea sunt ...
Ea este ... de ele. Merge prin zăpada ...
Lasă urme ...

10. Desparte propoziția de mai jos în cuvintele din care este alcătuită.
Iarnagreaîmprovocasuferințăcâinelui.
11. Scrie, după dictare, textul de mai jos.
Câinele a fost adoptat de Maria. Ea avea și o pisică jucăușă. Cele două animale se înțeleg bine.
12. **Joc. Culoarea potrivită.** Lucrează în pereche. Un elev scrie un cuvânt care denu-
mește unul dintre obiectele școlarului și celălalt adaugă un cuvânt care arată o
culoare. Câștigă cei care găsesc cele mai multe combinații corecte.

Fă performanță!

- Citește-le colegilor *Zdreanță* de Tudor Arghezi.

Dezgheț. Cine are coadă?

Elevii primesc o fișă pe care se găsește o imagine cu pisică, porc, câine, oaie, iepure, leu, elefant, găină, rață, gâscă, rândunică, barză, porumbel, vrăbiuță, floare, măr, rachetă de tenis, sapă, greblă, cio-can, tigaie, lingură, furculiță, ibric, rochie. Elevii încercuiesc coada obiectelor sau ființelor și lipesc fișa pe un panou.

Conținuturi

- Citirea textelor
- Scrierea corectă a cuvintelor care conțin *î* sau *â*. Transcriere. Dictare

Povestea cu mătura noastră (1)

de Octav Pancu-Iași

Într-o zi, mătura noastră se privi în oglindă. Văzu că are coadă.

— Ia te uită! De fapt, sunt cal. Ar trebui să zburd pe câmpie.

Lăsa gunoiul și plecă pe câmp. Întâlni un cal:

— Ce faci, frate? Îl întrebă.

— Pasc.

— Mie îmi place să zburd.

— Și mie, dar trebuie să trag o căruță cu lemne.

Mătura se înhamă și ea la căruță, dar nu putu s-o urnească.

— Nu te pricepi să tragi căruța.

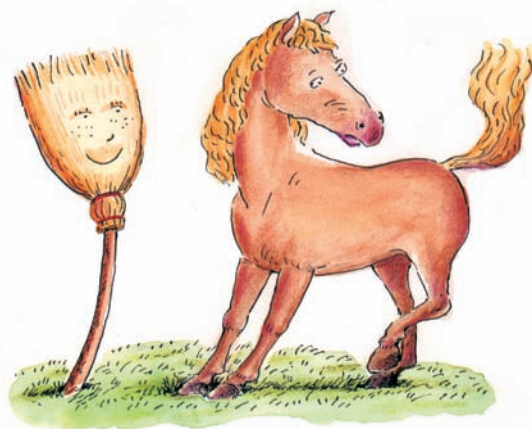
— Ba da. Doar sunt cal. Am coadă.

— Și pianul are coadă.

— Atunci, sunt pian, spuse mătura.

Și hotărî să nu mai tragă căruța.

Nici concertele însă nu-i plăceau, încât s-a gândit că este o fetiță, fiindcă și fetițele aveau coadă.

Răspunde!

1. **Joc. Lanțul.** Fiecare elev citește o comunicare din text.
2. Găsește un cuvânt cu sens opus pentru *se înhamă*, *spuse*.
3. Ce a văzut mătura când s-a privit în oglindă?
4. Ce a crezut că este de fapt?
5. De ce nu i-a plăcut să fie cal? Dar pian?
6. Spune cum crezi că se continuă povestirea.

Scrierea corectă a cuvintelor care conțin *î* și *â*

Descoperă!

- **Joc.** Lucrează în grupă de 4–5 elevi. Prima grupă identifică în text cuvintele care conțin litera *î*, a doua grupă cuvintele care conțin litera *â* și a treia grupă, cuvintele care conțin ambele litere. Câștigă cei care termină primii corect.

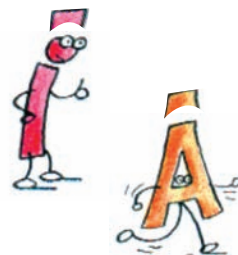
Vocabular

să zburd – să mă joc, să alerg plin de voieșie.

să urnească – să miște, să mute ceva din loc.

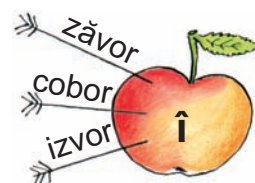
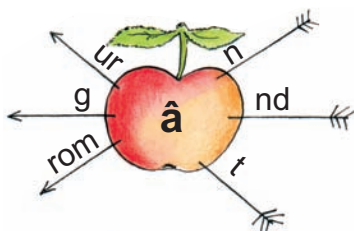
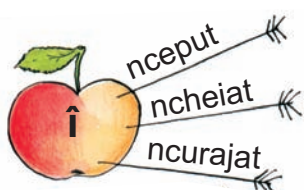
Reține!

- Literele **î** și **â** redau același sunet. Se scrie **î** la începutul și la sfârșitul cuvintelor. Se scrie **â** în interiorul cuvintelor. Numele de persoană se scriu cum doresc purtătorii acestora. De exemplu: Emil Gârleanu, George Topîrceanu.

Lucrează!

1. Transcrie, în caiet, cuvintele de mai jos, completându-le cu litera **î** sau **â**.
st□ncă • □ndelung • p□r□u • se posomor□ • r□u • □ncet
2. **Joc.** Lucrează în pereche. Găsiți cuvintele înfipte de săgeți în merele de mai jos.

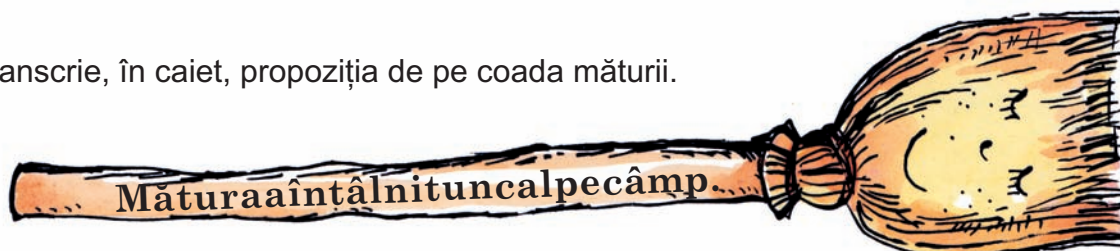
3. Taie șarpele pentru a găsi cât mai multe cuvinte, ca în modelul de mai jos.

4. Caută pe orizontală și pe verticală cuvintele care conțin litera **â**.

M	X	G	Â	S	C	A	N	C	A	I	Z	I	D	V
Â	P	Â	I	N	E	B	L	Â	N	D	Â	R	Ă	Â
N	U	N	P	Â	N	Z	Ă	N	L	Â	N	Ă	M	N
Ă	R	D	L	V	Â	R	F	D	O	E	Ă	M	B	T

5. Transcrie, în caiet, propoziția de pe coada măturii.

6. Scrie, după dictare, textul de mai jos.
Mătura se gândește că este cal. Vrea să zburde pe câmp. Se înhamă la căruță.
7. Indică forma corectă a cuvintelor de mai jos.
adânc/adînc • deâmpărțit/deîmpărțit • fâșâit/fîșâit • âncepe/începe

Fă performanță!

- Citește povestirea *La telefon... telefonul* de Mircea Sântimbreanu.

Dezgheț. Aș vrea să fiu...

Fiecare elev primește o fișă pe care este scris un enunț lacunar, eventual, însoțit de o imagine, pe care trebuie să-l completeze. Învățătorul alege obiecte, construind afirmații, după următorul model: *Aș vrea să fiu un stilou, pentru că...* Elevii scriu justificarea, citesc și prind fișa pe un panou.

Conținuturi

- Citirea textelor
- Dialogul.
- Reguli de vorbire eficientă: formularea unei cereri, ascultarea și respectarea opiniei celui alt. Acte de vorbire: a cere și a da informații; a formula o idee, o părere, o opinie, o solicitare

Povestea cu mătura noastră (2)

de Octav Pancu-Iași

Mătura întâlnește o fetiță.

— Ce faci? o întreabă mătura.

— Rezolv o problemă.

— Asta-i foarte greu.

— Poate pentru tine.

— Dar și eu sunt fetiță.

Nu vezi că am coadă?

— Coadă are și calul.

— Dar trage căruța!

— Coadă are și pianul.

— Dar cântă!

— Am înțeles, spuse fetița. Ai vrea să nu faci nimic.

— Ba da, vreau să stau. Ce aș putea fi?

— Leneșă! spuse fetița.

Și uite așa am ajuns să cumpărăm un aspirator.

Numai că ieri, pe când deretica prin casă, aspiratorul s-a privit în oglindă și a spus:

— Cordonul meu seamănă cu o trompă!

— Vai de mine! Nu cumva crezi că ești elefant!

Răspunde!

1. **Joc.** Lucrează în grupă de patru elevi. Citiți fragmentul pe roluri.
2. Indică sensul cuvântului *coadă* în propozițiile de mai jos.
 - Veverița are o *coadă* stufoasă.
 - Ana are părul strâns în *coadă*.
 - Furculița are o *coadă* lungă.
 - *Coadă* cireșelor este bună pentru ceai.
3. Ce crezi că își dorea mătura să facă?
4. Cum a numit-o fetița?
5. Ce a observat aspiratorul când s-a privit în oglindă?
6. Imaginează o urmare a povestirii pe care să o spui colegilor.

Dialogul

Răspunde!

1. Cine participă la discuția din fragmentul dat mai sus?
2. Precizează ce semn arată începutul spuselor unui participant la discuție.

Amintește-ți!

- **Dialogul** este o convorbire între două sau mai multe persoane.
- **Linia de dialog** arată începutul spuselor fiecărei persoane care ia parte la discuție. Într-un dialog, există un vorbitor, care transmite informația, și un ascultător, care primește informația. Aceste roluri se schimbă pe rând.

Reguli de vorbire eficientă

Descoperă!

1. Precizează cine ar putea spune comunicările de mai jos și cui le-ar adresa.
— Dă-mi cartea, te rog!
— Fiți amabilă să-mi dați cartea, vă rog!
2. Spune ce formule folosești când nu ești de acord cu cineva într-o discuție. Cum te porți când contrazici pe cineva?

Reține!

- Între prieteni, în familie, vorbitorul se exprimă apropiat: *Dă-mi cartea*. La școală, cu persoanele necunoscute, cu persoanele în vârstă, vorbitorul folosește o exprimare ce dovedește respectul: *Dați-mi cartea*. Există mai multe expresii prin care se arată respectul când se cere ceva: *vă rog, sunteți amabil, îmi permiteți, nu vă supărați etc.*
Într-o discuție, trebuie respectați și ascultați partenerii. De asemenea, este necesar să se respecte părerea partenerului de discuție, chiar dacă vorbitorii nu sunt de acord. Dezacordul poate fi exprimat politicos prin formule, precum: *Nu cred că..., Mi se pare totuși că..., Dimpotrivă, cred că..., Poate n-am înțeles, dar... etc.*

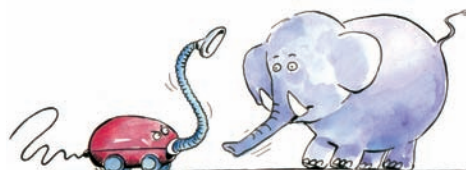
Lucrează!

1. Bifează comunicările care sunt reguli de vorbire eficientă.

• Alcătuiește propoziții corecte și scurte.	☐	• Privește partenerul în ochi.	☐
• Ascultă partenerul și nu îl întrerupe.	☐	• Vorbește clar, cu ton potrivit.	☐
• Pune întrebări când nu înțelegi ceva.	☐	• Întărește spuselor cu gesturi.	☐
• Vorbește foarte tare.	☐	• Comunică numai prin gesturi.	☐
		• Vorbește în același timp cu partenerul.	☐
		• Schimbă subiectul discuției.	☐
2. **Joc.** Joacă o discuție cu mama și cu bibliotecara școlii, în care le ceri să-ți recomande o carte.
3. **Joc de rol.** Imaginează-ți că vrei să cumperi o minge. Joacă scena cu o colegă care să fie vânzătoarea.
4. **Joc de rol.** Lucrează în pereche. Imaginați un dialog între aspirator și elefantul de la circ din *Povestea cu mătura noastră* de Octav Pancu-Iași.

Fă performanță!

- Citește *Povestea lui Peter Iepurașul* de Beatrix Potter.

Dialogul: inițiere, menținere, încheiere

Bună!
Ce faci?

1

Salut, măi! Știi
că ieri l-am întâlnit
pe Dan?

2

Doamnă învățătoare,
zăpada e o pătură
pentru grâu?

3

Bună ziua! Puteți
să-mi dați pixul roșu?

4

Alo! Bună seara!
Aș dori să comand
o pizza mare.

5

Alo! Bună ziua!
Sunt Andrei
Georgescu.
Mihai e acasă?

6

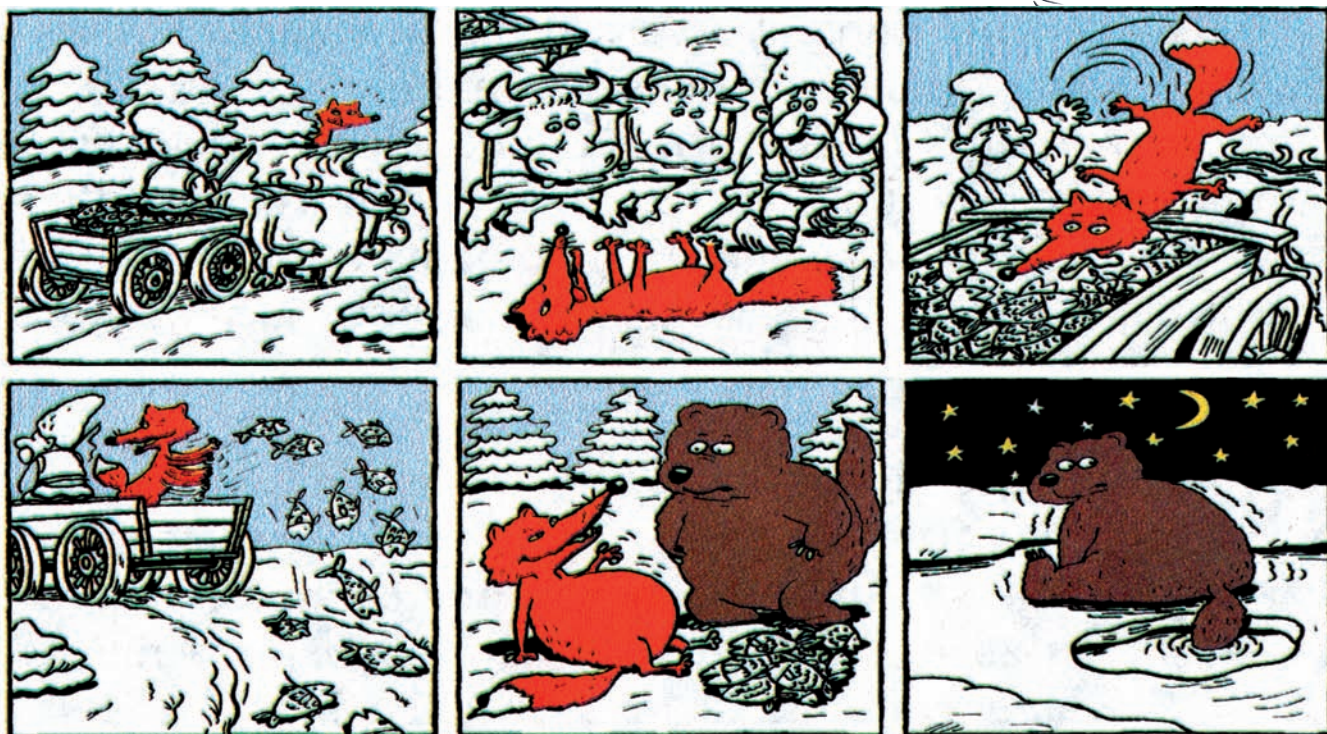

► Răspunde!

- Joc.** Lucrează în pereche. Scrieți pe o foaie formulele de începere a dialogului și pe alta, formulele de salut din imaginile de mai sus.
- Combină modalitățile de menținere a dialogului de mai jos cu situațiile ilustrate mai sus.
 - Nu am înțeles bine. Poți să repeți?
 - Ei! Ce mai face? Mai joacă fotbal?
 - Bine! M-a lăsat mama să mă joc, fiindcă am ajutat-o la curățenie.
 - Da! Poftim! Să știi că este solid.
 - Sigur! Ce doriți să conțină?
 - A! Interesant! Ce credeți, copii? Poate zăpada să țină de cald?
- Joc de rol.** Jucați situațiile de mai sus, folosind pentru încheierea dialogului una dintre formulele de mai jos.
 - Mulțumesc! Bună ziua!
 - La revedere!
 - Salut! Pe mâine!
 - Vă mulțumesc!
 - Pa!
 - Aștept! Mulțumesc!

► Lucrează!

- Joc de rol.** Doi colegi de școală din clase diferite se întâlnesc la joacă. Discută despre ce s-a întâmplat la școală. Notați formulele de inițiere și de încheiere a dialogului.
- Joc.** Lucrează în grupă de 4 – 5 elevi. Unul povestește cum unui coleg i se deschide ghiozdanul și totul se împrăstie pe trotuar când vrea să urce în autobuz. Povestitorul trebuie să mențină cât mai mult timp dialogul cu ceilalți.
- Precizează greșelile făcute de un copil care sună la o colegă de clasă în dialogul de mai jos.
 - Alo! Maria e acasă?
 - Bună ziua! Cine întreabă de ea?
 - Nu vă privește! Pot să vorbesc cu ea?
 - Îmi pare rău, dar nepoata mea nu este acasă pentru persoane care nu știu să vorbească frumos.
- Joc de rol.** Lucrează în pereche. Poartă un dialog în una din următoarele situații: ești bolnav și mergi la cabinetul medical din școală, te duci la secretariatul școlii ca să ceri o adeverință, vizitezi acasă un coleg bolnav.

► Lucrează!

1. Alcătuiește, oral, cel puțin o comunicare pentru fiecare imagine de mai sus, care ilustrează povestirea *Ursul păcălit de vulpe* de Ion Creangă.
2. Cum crezi că se termină povestirea?
3. Dacă dorești să știi cum a imaginat autorul sfârșitul, citește, acasă, povestirea indicată.
4. Lucrează în pereche. Formulați comunicări pentru imaginile care ilustrează povestirea *Ursul păcălit de vulpe* de Ion Creangă din punctul de vedere al țăranului care a găsit vulpea ce se prefăcea că este moartă.
5. Lucrează în grupă. Pregătiți o scenetă pe baza povestirii de mai sus. Jucați-o în fața colegilor de clasă.
6. **Joc de rol. La spectacol.** Imaginează-ți că mergi la spectacolul jucat de colegii tăi. Cumperi bilet de la casă. Intri în sală și îți cauți locul. Constați că este ocupat de un necunoscut pe care îl rogi să se ridice.
7. Spune ce trebuie să faci cu telefonul mobil în sala de spectacol. Dar cu prăjitura și sticla de apă cumpărate în pauza spectacolului, când intri în sală?
8. **Proiect.** Lucrează în grupă de 4–5 elevi. Realizați un poster cu reguli de comportament în sala de spectacol.
9. Alcătuiește o povestire orală după imaginile de mai jos care prezintă întâmplări dintr-o zi de școală.

1. Citește, în gând, textul de mai jos.

Opereta noastră

de Cleopatra Lorințiu

Pregăteam un spectacol de operetă cu poezii, cântece, dansuri. Avea doar un rol de fetiță.

Eram multe care îl voiam. Învățătoarea era nemulțumită.

— Nu înțeleg de ce nu se fac operete pentru fetițe!

— Să dăm concurs! a propus Simina.

— Am să câștig! a adăugat Liliana.

— Pot să încerc și eu? a întrebat Rodica. Crina, participi?

— Nu! am răspuns aproape plângând.

— Mai bine desființau rolul ăsta de fetiță! a spus învățătoarea.

Până la urmă, am primit fiecare ceva de făcut.

2. Indică numărul de participanți la dialogul din textul dat.

3. Explică folosirea primelor două virgule din text.

4. Pune virgulele în textul de mai jos.

I-am invitat la spectacol pe bunici prieteni și vecini.

— Rodica sun-o și pe mătușa Gina!

— Să termin mamă exercițiile și o să dau telefon.

5. Transcrie textul de mai jos în caiet, corectând greșelile.

— Simina ai probat costumul?

L-am probat mamă. Vine foarte bine.

6. **Joc.** Lucrează în pereche. Extrageți din textul dat patru cuvinte care conțin litera *î* și patru care conțin litera *â*. Câștigă cei care termină primii corect.

7. Fulgii de zăpadă alăturați au început să se topească și din cuvintele de pe ei au dispărut literele *î* și *â*. Completează cuvintele cu literele potrivite.

8. Scrie după dictare textul de mai jos.

Băiatul ia lopata, mătura și mănușile. Îl ajută pe tatăl său să dea zăpada.

— Tată, e bine ce fac?

Tata zâmbește și îl mângâie.

dobor

v r

n g h e ț

hotăr

v r t e j

9. Completează textul de mai jos, folosind cuvintele din stânga la forma potrivită.

alb • înspăimântător •
întins • scăzut

Iarna... a sosit. Zăpezile... au acoperit
plaiurile... Temperaturile sunt...

10. **Joc de rol.** Lucrează în grupă de 3–4 elevi. Purtați un dialog despre felul în care vă ajutați părinții în gospodărie. Urmăriți felul în care sunt puse întrebările, intonația și gesturile, felul în care se intervine în discuție.

11. Povestește oral întâmplarea după ilustrațiile de mai jos.

12. Arată ce informații se transmit prin reclama de mai jos. Găsește un motiv că este un text nonliterar.

Ai nevoie de
un Vitade!

Nu orice iaurt
fixează
calciul!

**Iaurtul Vitade conține vitamina D, care ajută la fixarea calciului în oase.
Vitade te face mai puternic și mai mare!**

13. Citește, cu intonația potrivită, textul de mai jos. Numește sentimentele apărute în text.

Ninge, ninge ca-n povești
Se cobor din cer grădini,
Un covor pufos de fulgi
Ca petalele de crini.

S-a albit de tot pământul
Și, deși nu-i frig deloc,
Toți s-au strâns de-acum în casă
La un piculeț de foc.

Virgil Carianopol – *Cartea cu anotimpuri*

14. **Portofoliu.** Descrie fenomenul de îngheț în 3–5 propoziții, arătând ce vezi și ce simți. Poți să adaugi și un desen.

1. Citește fragmentul de mai jos. Precizează câte personaje participă la dialog.

Sanie - model nou

de Crina Decusară-Bocșan

Învățătoarea îi întreabă pe copii ce mijloace de transport știu. Amintesc metroul, trenul, tramvaiul, autobuzul, vaporul, avionul, bicicleta.

- Săniuța! spune Mariana.
- Plasticul! murmură Andrei.
- Cum adică? întreabă Ana.
- Când am fost la munte, n-am avut săniuță. M-am așezat pe o pungă de plastic și mi-am dat drumul.

2. Completează cu litera *î* sau *â* cuvintele de mai jos.

c□mp • cobor□ • răm□ne • g□nd • □ncet • p□ine

3. Pune virgulele în textul de mai jos.

- Ana vino afară!
- N-am timp Dane de joacă.

4. Transcrie propozițiile de mai jos, punând cuvântul potrivit dintre *friguroasă*, *groase*, *reci*.
Vânturile ... suflă cu putere. Maria este ... Ea își pune haine ...

Portofoliu. Alcătuieste o mapă în care să pui trei lucrări realizate în această unitate a căror sarcină de lucru ți-a plăcut mai mult. Motivează-ți fiecare alegere.

	FOARTE BINE	BINE	SUFICIENT
1	trei personaje	două personaje	un personaj
2	cinci – șase cuvinte corecte	trei – patru cuvinte corecte	două cuvinte corecte
3	trei virgule puse corect	două virgule puse corect	o virgulă pusă corect
4	trei cuvinte plasate corect	două cuvinte plasate corect	un cuvânt plasat corect

Autoevaluare

Unitatea 1

F.B.
B.
S.

Unitatea 2

F.B.
B.
S.

Unitatea 3

F.B.
B.
S.

